Telefonas: LACKAWANNA 5529

„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžiama kas Pėtnyčia
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ"
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS.

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliutė, Sec'y & Business Mgr
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 16 Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918. Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in

New York, N. Y., Balandžio (April) 17, 1925.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875

Vol. XVI

Herrioto Kabinetas Atsistatydino

Hindenburgo Kandidatura Sujudino Vokietiją

Turkijoj Paskelbta Mobilizacija

PRANCIJOS MINISTERIŲ KABINETAS ATSISTATYDINO.

Balandžio 10 d. Prancijos senatui 156 balsais prieš 132 pareiškus nepasitikėjimą premiero Herrioto vadovaujamam ministerių kabinetui, tos pat dienos vakare kabinetas atsistatydino. Svarbiausia kabineto krizio priežastis — finansinis klausimas ir beabejonės prie to nemažai prisidėjo ir pertraukimas diplomatinių ryšiu su Vatikanu. Ataką prieš Herrioto vyriausybę vedė buvęs premieras Poincare.

Respublikos prezidentas Doumergue kreipėsi prie parlamento pirmininko Painleve, kad jis mėgintų sudaryti kabinetą. **Vienok pastarąjam nepavykus sudaryti kabineto balandžio 12 d. pavesta sudaryti kabinetas jau šešis kartus buvusiam premieru Briand. Jei pastarąjam nepavyks sudaryti kabineto, tai greičiausiai bus paleistas parlamentas ir paskelbti nauji rinkimai.**

HINDENBURGO KANDIDATURA SUJUDINO VOKIETIJĄ.

Paskelbus oficialiai feldmaršalą Hindenburgą nacionalistų — monarkistų — konservatorių kandidatu į Vokietijos prezidentus, sujudino netik visą Vokietiją, bet ir svetimų valstybių diplomatiją. Hinderburgas atvirai pasisakė, kad jis yra monarkistinio nusistatymo, vienok esą Vokietijai reikalinga ilgų metų taika su užsieniu ir viduje iki bus galima galutinai Vokietiją „paliuosuoti iš vergijos". Šio mėnesio 26 d. galutinai parodys kiek galingi Vokietijos monarkistai.

TURKIJOJ PASKELBTA MOBILIZACIJA.

Turkijos valdžia paskelbė mobilizaciją kariuomenės, kad sudarius tvirtų jėgų nugalėjimui sukilusių Kurdestano gyventojų. Jau keliose vietose Turkijos kariuomenė sumušė sukilėlių kariuomenę ir suimtus nelaisvėn kurdus žiauriai kankina ir baudžia mirties bausme.

VARŠAVOS GAIDUKAI DAR ŠUKAUJA.

Lenkijos karo ministeris gen. Sikorskis nuvykęs Paryžiun šukauja, kad Lenkija pasirengusi kariauti, jei butų mėginama siaurinti jos teritorija. Jis pasigyrė, kad Lenkija turi didelę armiją, kurios išlaikymas lėšuoja 750 mil. zlotų į metus ir taipgi esą galinti sumobilizuoti 4,000,000 kariuomenės. Mat kokia galinga nusibankrutavusi gen. Sikorskio „ojčizna"!

PIRMAS JUNG. VALST. PREZIDENTAS.

„Financial Digest" laikraščio istorinių klausimų redaktorius Smith paskelbė, kad pirmutiniu Jung. Valst. prezidentu buvo tulas švedų kilmės Jonas Hanson, o ne Jurgis Washington kaip iki šiol buvo skelbiama. Esą Hanson tarnavo kaipo Jung. Valst. prezidentas vienus metus ir tik jo terminui išsibaigus Washingtonas buvo išrinktas prezidentu.

KVIEČIA LIETUVON AMERIKIEČIUS.

Washington, bal. 8 d. — Lietuvai Pagražinti Draugija telegrafu pranešė Lietuvos Pasiuntinybei Amerikoje, kad per Joninės bus Veliuonos iškilmės. Kviečiama Amerikos lietuvių organizacijos dalyvauti tose iškilmėse ir tam laikui pritaikinti savo ekskursijas Lietuvon.

ĮVAIRIOS ŽINUTĖS.

— Varšavos žinios skelbia, kad Lenkijos seimas ratifikavo Lenkijos konkordatą su Vatikanu. Nėra mažiausios abejonės, kad ir popiežius jį ratifikuos.

— Bercelonoj, Ispanijoj, elektrikinis traukinys įbėgo į tunelio sieną 24 ypatas užmušdamas ir 100 sužeisdamas. Šiuo traukiniu važiavo „šventos savaitės" keleiviai.

— Maskvos sovietan išrinkta 1,308 nekomunistinių partijų atstovai, kurie sudaro 34 nuoš. visų atstovų. Iki šiol buvo tik 12.3 nuoš. nekomunistinių atstovų.

— Londono žinios skelbia, kad Rumunijos karalius Ferdinandas rengiasi pasitraukti nuo sosto ir jį užleisti princui Karoliui.

— Vašingtone, Georgetown Universiteto seismografas užregistrafo smarkų žemės drebėjimą bal. 11 d., kuris įvyko apie 6,500 mylių atstome. Yra manoma, kad žemės drebėjimas buvo kur noss arti Japonijos.

— Prancijos parlamentas priėmė įstatymą, kuriuo suteikiama moterims balsavimo teisės renkant savivaldybių valdininkus.

— Jung. Valst. Aukščiausis Teismas nutarė, kad Kansas Valstijoje Industrijalių Santykių Teismas yra nelegalis. Šis teismas spręsdavo kilusius nesutikimus tarpe darbininkų ir darbdavių, todel esą priverstina arbitracija priešinasi Valstybės Konstitucijos dėsniams.

Iš Lietuvos Laikraščių

KELIA KLUPŠČIUOJA PRIEŠ VATIKANĄ.

Romos „Messagero" praneša, kad Kauno vyskupas ir kapitula išreiškė apgailestavimą, kad sąryšy su sudarymu Lenkijos konkordato su Vatikanu, Kaune įvyko tam nedraugingų demonstracijų...

KONKORDATO VAISIAI.

Iki šiol Vilniaus krašto lietuvių tikybinius reikalus kiek galėdamas stengdavosi apsaugoti lietuvis Vilniaus vyskupas Matulevičius. Bet dabar dalykai pakitėjo. Nesėnai pasirašytas tarp Lenkijos ir Vatikano konkordatas (bažnytinė sutartis) visiškai atpalaidavo lenkams rankas ir, nors jis dar Lenkų seimo nepriimtas, bažnyčios reikalų tvarkymą jau pradeda savintis apskričių viršininkai. Seimų lenkų valdininkai, apskrities viršininko įsakyti, gamina tam tikrus sąrašus, kuriais Seinuose ir apylinkėse norima paskelbti lietuvių mažuma ir bažnyčiose del to visiškai panaikinti lietuviškas pamaldas ir pamokslus. Lietuviai del tokių okupantų žygių nerimauja.

POLICIJA TAURAGĖS MOKYTOJŲ SEMINARIJOJ.

Tauragės Mokyt. Seminarijoj del konflikto su muzikos ir dainavimo mokytoju vargonininku p. Virginčiu sustreikavo mokiniai. Kovo 21 d. mokinių delegacija buvo atvykusi Kaunan skųstis Šviet. Ministerijai, bet prad. mok. tarėjui p. Vokietaičiui nepriėmus, delegatai ir grįžę nusistatę mokslo nepradėti kol Švietimo M-ja atsiųs savo atstovą konfliktą ištirti vietoje.

Kovo 23 d. į Seminarijos namus atvyko policija tardyti mokinių del šio konflikto. Keli mokiniai buvo suimti, bet vėliau visi vėl paleisti. Mokiniai mušė telegramą Valst. Liaudin. Seimo frakcijos nariams, prašydami gelbėti. Atvyko Seimo narys p. Kvieska.

OKUPANTŲ REPRESIJOS NESILIAUJA.

Vilniaus krašte lenkai pradėjo kontroliuoti nekalčiausius politikos atžvilgių susirinkimus. Nesenai Seinuose norėta išvaikyti „Blaivybės" draugijos, tikybinės tretininkų organizacijos ir kiti nepolitinio pobudžio susirinkimai. Susirinkimuos visuomet dežuruoja po kelioliką policininkų.

SEIMELIO RINKIMŲ ĮSTATYMAS.

Ministerių Kabinetas priėmė Klaipėdos krašto Seimelio rinkimų įstatymo projektą ir pasiuntė Seimui.

TREČIOJI MEDŽIŲ SODINIMO ŠVENTĖ.

Lietuvai Pagražinti Drjos atsišaukime, kurio, deja, del vietos stokos negalime įdėti, gražiai aprašoma tokių atmintinų medžių sodinimo reikšmė Lietuvos tautinei kulturai ir kviečiama visa visuomenė ruoštis 1925 m. *Veliuonos iškilmėms.* Šiemet bus sodinamas *Aušros Medis.*

DAR VIENĄ SUAREŠTAVO.

Svarbioms byloms Teismo Tardytojo nutarimu areštuotas Miškų Departamento skyriaus viršininkas Gorodeckis. Matyti, kad Miškų D-te buta ko nors negero, nes ir direktorius Vaitkus ir skyriaus viršininkas Lapinas jau yra seniau patraukti Teismo atsakomybėn. P. Vaitkus eina ir toliau Dep. Dir. pareigas, p. Lapinas taip pat tarnauja Ž. U. Ministerijoj.

UŽSIENIO PREKYBA.

Vasario mėn. siekė 39 milionų litų, iš jų 21 milionas tenka išvežimui ir 18 milionų — įvežimui. Tuo budu išvežimas pranešė įvežimą 3 milionais litų.

TABAKO GAMYBA.

Praeitais metais pagaminta tabako 729,243.344 klg. Akcizo mokesnis už tabaką siekia 10,116.652 litų 72 centų.

Papirošų gilzų gamyba sakytu laiku siekė 33.100 št., akcizo mokesnis už gilzas siekia 26.480 litų.

KIEK PASTATYTA NAUJŲ NAMŲ.

Atstatymo komisariato žiniomis, 1923 metais Lietuvoj pastatyta 12 maldos namų, 85 naudojami trobėsiai, 155 pramonės pastatai, 1,440 gyvenamųjų namų ir 1097 nenaudojami namai miestuose ir, 3,736 gyvenamieji ir 4,677 nenaudojami namai kaimuose. Tais pat metais pastatyta 4,722 tiltai.

Rengia Lietuvą Vatikano Vergijon

LIETUVOS-VATIKANO KONKORDATO PROJEKTAS.

Susipažinus su Lietuvos kunigų patiektu ir vyriausybės užgirtu projektu Lietuvos konkordatui su Vatikanu sudaryti, netenka stebėtis, kad musų valdonai iki šiol nieko konkrečio nepadarė sąrišy su Lenkijos-Vatikano konkordatu, kuriuo užgiriama Lietuvos sostinės Vilniaus išplėšimas ir kitų Lietuvos kraštų okupavimas. Lenkijai tarnaujantis jezuitas Zecchini ir toliaus sau ramiai sėdi Kaune ir juokiasi iš lietuvių protestų prieš jį ir prieš Vatikano lenkiškus žygius. Juokiasi delto, kad Lietuvos valdonai yra ištikimiausi Vatikano vergai — jis pats turėjo progos tai įsitikinti, kuomet musų vyriausybė pasiulė kunigų patiektą projektą Lietuvos konkordatui su Vatikanu sudaryti. Arti derybų stovėjusių žmonių kalbama, kad net pats jezuitas Zecchini nustebo perskaitęs musų vyriausybės pasiulytą projektą ir net užklausęs musų atstovų, ar Lietuva galėsianti išpildyti tokį konkordatą, jei šis projektas butų priimtas. Sakoma, Zecchini savo projekto nei nerodęs, kuris buvęs daug demokratingesnis už musiškių pasiulytąjį.

Tuo tarpu negaliu prisiųsti projekto nuorašo, bet artimoje ateityje manau galėsiu tai padaryti. Todel čionai nors trumpais ruožais noriu supažindinti „Tėvynės" skaitytojus su tuo projektu. Ypač matau reikalo tatai padaryti dar ir delto, kad šiomis dienomis kunigai Purickis ir Šaulys išdumė į Romą, sakoma, svarbiausiai su šituo projektu.

1 str. Romos katalikų bažnyčia Lietuvoje padaroma juridiniu asmeniu, turinčiu teisės per savo teisėtus įgaliotinius traukti teisman visus bažnyčios priešus ir atsakyti teisme, įgyti, perleisti, įkeisti ir valdyti kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą.

2 str. Lietuvos Respublikos sienose sudaroma atskira Lietuvos bažnytinė provincija su arkivyskupu priešakyje ir tokiu vyskupijų skaičiumi, kad kiekvienai atseitų apie 500,000 tikinčiųjų. Taigi Lietuvoje butų apie keturios vyskupijos ir arkivyskupo sostinė. Šiame straipsnyje paminima, kad Vilnius, Seinų ir Žemaičių vyskupijos įeina į Lietuvos bažnytinę provinciją, tačiau šitam straipsniui griežtai pasipriešino jezuitas Zecchini ir delei jo derybos sutruko. Dabar, padarius Lenkijai konkordatą su Vatikanu, apie tai negali buti nei kalbos.

3 ir 4 straipsniai nurodo santykius Lietuvos arkivyskupo ir vyskupu su šv. Sostu ir nustatoma taisyklės jų paskyrimui.

5 str. Garantuoja, kad Lietuvos vyriausybė apmokės net kandidatų į arkivyskupą ir vyskupus nominacijos išlaidas ir aprupins atatinkamais butais vyskupus, jų kancelerijas ir kurijas.

6, 7, 8 ir 9 straipsniai nurodo vyskupų, jų pagelbininkų ir klebonų teises bažnyčios valdyme, priesaikos formą ir kitus formalumus vidujiniuose bažnyčios reikaluose.

10 str. Kiekvienai vyskupijai leidžiama turėti savo seminariją dvasiškijai auklėti ir suteikiama teisė gauti valstybinės brandos atestato teisės, lygios su visomis Respublikos aukštesnėmis mokyklomis, kurie baigs bendrąjį seminarijos lavinimo kursą. Taipgi bendrojo lavinimo kurso mokytojai seminarijoj gauna algos iš valstybės iždo. O 11 str. liečiamas net Lietuvos Universitetas ir suvaržomas kanoninėmis teisėmis.

12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ir 19 straipsniai leidžia vyskupams apsodinti Lietuvą vienuolynais. Pavizdžiu, Lietuvos Respublikos teritorijoje gali kurtis vienuolynai vietiniam vyskupui davus leidimą raštu. Apie kiekvieno tokio leidimo išdavimą užtenka vyskupui TIK PRANEŠTI Vidaus Reikalų Ministerijai ir vienuolynas jau įkurtas. Kiekviena vienuolija turi turėti centralinį namą Lietuvoje ir valdo visas savo įstaigas ir narius ir Lietuvos valdžios organai su vienuolijų gyventojais bent kuriais reikalais tegali susižinoti tik per vyskupo tarpininkystę. Vadinasi, vienuolynai išimama iš Lietuvos įstatymų jurisdikcijos ir valdžios organai, kad ir už didžiausį prasižengimą prieš įstatymus negali vienuolynų kliudyti be vyskupo žinios ir leidimo. Taipgi reikalaujama tik Vidaus Reikalų Ministerijos sutikimo įsikurimui stačiai Vatikano valdomiems vienuolynams, kurių negalima kliudyti be Vatikano ar jo atstovo leidimo. Kiekvienas vienuolynas tiek pilnas tiek nepilnas pripažįstamas juridiniu asmeniu Lietuvos valstybėje ir gali įgyti, perleisti ir įkeisti nekilnojamąjį turtą. Nekilnojamoji nuosavybė buvusių Lietuvoje ir išnykusių vienuolijų, ar grįžusi iš Rusijos globos Lietuvos Valstybei perduodama vietinių vyskupų žynion, kaipo bažnytinės valdžios nuosavybė.

20 str. Vyskupų namai, klebonijos, seminarijos, vienuolynai ir abelnai visokis bažnytinis turtas atleidžiami nuo valstybės ir savivaldybės mokesčių.

21 str. Atleidžiami nuo kareiviavimo visi katalikų dvasininkai, o vienuoliams naujokams ir laikinųjų įžadų nariams kareiviavimo prievolė atleidžiama iki 28 metų amžiaus.

22 str. Nurodo, kad Vatikanas atsisako nuo tų turtų Lietuvos teritorijoje, kuriuos Rusų valdžia buvo paėmusi žinion ar valdyman, vienok ta sąlyga, kad tik toki turtai pasilieka valstybės nuosavybėje, kurių vyskupai jau negalėtų reikalauti pavest jų globon. Bet užtad Lietuvos valdžia išmoka Lietuvos episkopatui kasmet tokią litų sumą, kiek Lietuvoje yra gyventojų katalikų, taigi viršaus dviejų milionų litų kasmet. Vadinasi, apart visų katalikų dvasiškių algų, apart užlaikymo seminarijų, arkivyskupo ir vyskupų butų, kancelerijų ir kurijų, apart atleidimo visų bažnytinių turtų nuo visokių mokesnių, dar ir Lietuvos episkopatui kasmet reikėtų išmokėti viršaus dviejų milionų litų. O augant Lietuvos gyventojų skaičiui — augs ir šita episkopatui mokestis. Taipgi šiuo straipsniu nustatoma, kad dvasiškija veda Lietuvos gyventojų gimimo, vedybų ir mirimo registracijos aktus ir todel Vatikanui duodama teisė priešintis įvedimui Lietuvoje civilių aktų registracijos.

23 str. Bažnytinių žemių plotai viršijanti žemės turėjimo maksimumo normą, gali buti imami valstybės nuosavybėn parceliacijai bežemiams ir mažažemiams, vienok su ta sąlyga, kad už tokią žemę turi buti atlyginta tiek, kiek yra atlyginama ir už dvarų imamas žemes.

24, 25 ir 26 str. nurodo taisykles dvasininkų teismui bažnytiniuose ir civiliuose teismuose, kuomet jie kaltinami įstatymų peržengime. Vienok civiliai teismai dvasininkų negali nei teisti, nei bausti be vyskupo žinios. Vadinasi, visas dvasiškijos luomas pastatoma virš valstybės įstatymų ir jis padaromas neliečiamu, nežiurint kokius prasikaltimus prieš valstybę papildytų.

27 str. Bažnyčioms, koplyčioms ir kapinynams laiduojama neliečiamybė ir saugojami nuo išniekinimo veiksmų. Vadinasi, nežiurint kas bažnyčioje butų daroma: niekinami valstybės įstatymai, įsigyvenusi tvarka, ar kurstoma viena piliečių dalis prieš kitą dalį, valstybės įstatymai negali to sudrausti, nes bažnyčia yra neliečiama. Arba jei kunigas bažnyčioje šmeiž, inkriminuos žmones ir teisėtas organizacijas, kas jau ir dabar Lietuvos katalikų bažnyčiose yra plačiai praktikuojama, tai nuskriaustieji negali ieškoti teisybės valstybės įstatymų plotmėje, neigi gali tokius dvasininkų darbus spaudoje skelbti, nes tatai galima pavadinti „išniekinimo veiksmu" prieš bažnyčią.

28 str. Lietuvos kariuomenė pastatoma dvasinėje Lietuvos arkivyskupo jurisdikcijoje. Verčiama vyriausybė užlaikyti kariuomenėje tiek dvasiškių — kapelionų, kiek arkivyskupas nurodys. Kapelionais gali skirti vyriausybė tik tokius kunigus, kuriuos nurodys arkivyskupas pasitaręs su vyskupais. Vadinasi, net Lietuvos kariuomenė pavedama tiesioginėn Romos kontrolėn, ko kulturingas pasaulis iki šiol nėra girdėjęs.

29 str. kalba apie formulą maldos už Lietuvos Respubliką.

30 str. reikalauja, kad kilus sunkenybėms ar nesusipratimams interpretuojant aukščiau minėtus straipsnius arba jei atsirastų nenumatytų sutartyje klausimų, tai turi buti stengiamasi prieiti prie draugingo susitarimo prisilaikant kanonų teisių (bažnyčios įstatymų).

31 ir 32 straipsniai kalba apie ratifinavimą šios sutarties ir nurodo, kad ratifikacijos raštų apsikeitimas turi įvykti Romoje.

Tai maž-daug yra tokis Lietuvos su Vatikanu konkordato projektas, kurį patiekė Lietuvos kunigai ir vyriausybė užgyrė. Perskaičius šitą projektą ir akliausis klerikalų tarnas

Tąsa ant 8 pusl.

„TĖVYNĖ"

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi but siunčiami Redakcijos vardu ir turi būt su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkūs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

KAUNO MIESTUI PASKOLOS REIKŠMĖ.

„Tėvynės" skaitytojai jau žino, kad Dr. M. J. Vinikas gavo Kauno miestui paskolą, kurią duoda didžiausia statybos firma Amerikoje maksimum geriausiomis sąlygomis. Ir šita paskola užtraukiama ne kokiems antraeilės svarbos reikalams ar militaristiniams tikslams, kaip kad Lenkija ir kitos militaristinės valstybės daro — ima kur tik gali gauti paskolą savo militarizmo tvirtinimui. Šita paskola imama butiniems ir pirmaeilės svarbos laikinosios Lietuvos sostinės Kauno reikalams: įvedimui kanalizacijos ir vandentekio ir gal net įvedimui žmoniško susisiekimo įmonių Kaune. Be šitų moderniškojo amžiaus įtaisymų nei vienas didesnis miestas negali gyventi, o juo labiau laikinąjai Lietuvos sostinei butų didžiausia negarbė viso kulturingo pasaulio akyse tęsti toliau savo gyvenimą be šių butinų švariam ir produktyviam gyvenimui įmonių įvedimo. Taigi šita paskola imama tokiems reikalams, kurie netik apšvaris patį Kauną, netik palengvins jo gyventojams, bet net suteiks šimtams ir gal tukstančiams darbininkų užsiėmimą ilgesniam laikui.

Antra šios paskolos reikšmė yra ta, kad per ją atsidaro kelias Lietuvai gauti ir valstybinę paskolą Amerikoje, kurios, musų žiniomis, yra ieškoma. Apart to, Lietuva susiriša artimesniais ekonominiais ryšiais su galinga Amerika ir sunkesniam momentui Lietuvą ištikus, jau galima tikėtis galingo Amerikos žodžio Lietuvos naudai.

Tiesa, svetimo kapitalo gabenimas į Lietuvą nėra jau tokiu puikum dalyku ir butų daug geriau, jei Lietuva savais kapitalais galėtų atstatyti visą savo ekonominį gyvenimą ir aprupinti visus savo valstybinius ir visuomenius reikalus. Bet žinant tą faktą, kad nėra pasauly tokios valstybės, išskiriant gal tik vienas Jungtines Valstijas, kuri galėtų apseiti be užsienių kapitalo, tad negalima norėti, kad karo nuniokota Lietuva galėtų atstatyti visą savo ekonominį gyvenimą be pagalbos užsienių kapitalų. Pavizdžiu, jei net tokia turtinga valstybė, kaip Rusija, nuolatos ieško šimtais milionų dolerių paskolų užsieny ir net ilgiems metams išnuomuoja savo gamtos turtus — aliejaus šaltinius, angliakasyklas ir kt., kad gavus užsienių kapitalo savo ekonominiam gyvenimui atstatyti ir kitiems butiems krašto reikalams, tai ką ir bekalbėti apie musų Lietuvą! Todel reikėtų tik pasidžiaugti, kuomet D-ro Viniko pastangomis gauta Kauno miestui šita paskola tokiomis prieinamomis sąlygomis.

Vienok mes turime rimto pagrindo manyti, kad šios paskolos gali neužgirti klerikalinė Vidaus Reikalų Ministerija. Atmenant Anglijos paskolos Lietuvai likimą, kuri buvo gauta tokiomis puikiomis sąlygomis, butų stačiai netikėtinas dalykas, kad šią Kauno miestui paskolą klerikalai užgirtų. Mat klerikalams rupi du dalykai: neduoti progos ne jų žmonėms atlikti tokius darbus Lietuvai, kokių patys klerikalai negali atlikti ir pagaliau klerikalams rupi kad jų žmonės galėtų pasinaudoti spekuliacija paskolas gaunant. Anglijos valstybinė paskola buvo atmesta vien delto, kad ja negalėjo pasinaudoti kun. Vailokaitis ir kad ją gavo ne klerikalų žmogus — p. Narušević ius. Su šita Kauno miesto paskola irgi ta pati istorija. Ji gaunama tokiomis sąlygomis, kad klerikaliniai spekuliantai negali ja pasinaudoti ir ją gavo irgi ne klerikalų žmogus — Dr. Vinikas. Apart to, jei prisiminsime Amerikos lietuvių klerikalinės spaudos reikšmingus tikrinimus vos tik D-rui Vinikui atvykus Amerikon, kad buk jis tos paskolos Kauno miestui negaus gyvu budamas ir dar svarbesnį faktą pažymint, kad šitai paskolai gauti trukdė net toki valstybiniai žmonės, kurių pareiga yra visomis išgalėmis tokiam reikalui gelbėti, tai ir nereikės stebėtis, kad mes šitokias abejones reiškiame delei paskolos užgyrimo Vidaus Reikalų Ministerijoje.

Bet jei klerikalai išdrįs ir šitą paskolą atmesti, tai bus dar vienas aiškus faktas, kad klerikaliniams Lietuvos valdonams pirmoje vietoje rupi jų partijos siauri interesai ir jų vadų kišenius, o ne Lietuvos valstybės ir visuomenės reikalai.

REALINĖ MARIAMPOLĖS GIMNAZIJA.

Šiame „Tėvynės" num. telpa platus aprašymas klerikalų žiaurumo, kuriuomi jie terorizuoja Realinę Mariampolės gimnaziją — jos mokytojus ir mokinius. Patariame kiekvienam „Tėvynės" skaitytojui ištisai perskaityti tą aprašymą, kuris aiškiai vaizduoja klerikalinių Lietuvos valdonų negirdėtą žiaurumą, puolant pažangiasias mokyklas.

Beabejonės kiekvienas sąžiningas žmogus pasipiktins tokiomis klerikalinio teroro priemonėmis prieš pažangiąją mintį Lietuvos gyvenime. Bet vieno tik pasipiktinimo ir tokių darbų pasmerkimo neužtenka. Iš to klerikaliniai reakcijos skudurai tik pasijuokia. Todel savo pasipiktinimą ir pasmerkimą tų darbų reikia paremti realia pagalba Lietuvos pažangiųjų mokyklų. Visų pažangą ir mokslą mylinčiųjų Amerikos lietuvių pareiga pareikšti savo galingą nuosprendį, kad Realinė Mariampolės gimnazija *turi gyvuoti ir auklėti Lietuvos ateičiai laisvus ir sąmoningus piliečius.*

Reikia atminti tas faktas, kad pažangioji mokykla yra pamatiniu priešu tamsybės, prietarių ir klerikalizmo, kuris svarbiausiai ir remiasi pirmaisiais dviem dėsniais. Todel klerikalai ir puola tokiu žiaurumu pažangiąją Lietuvos mokyklą. Taigi Amerikos lietuvių pirmutinė pareiga visomis išgalėmis gelbėti išlaikyt Lietuvos pažangiasias mokyklas ir pirmoje vietoje reikia teikti parama Realinei Mariampolės gimnazijai. Ir pereitame „Tėvynės" numery tilpęs prie apyskaitos minėtos gimnazijos vedėjo p. Valaičio pasiulymas yra pilnai vietoje. Ką reiškia pažangiosioms Amerikos lietuvių draugijoms skirti po 10 dol. iš savo iždo į metus tokiam svarbiam ir butinam reikalui! Jei visos pažangiosios draugijos ir didžiulių organizacijų kuopos skirtų po 10 dol. į metus auką, tad su pavienių žmonių aukomis lengvai sudarytume viršaus 10,000 dol. į metus paramos Lietuvos pažangiosioms mokykloms. Pagalvokime apie tai, nes tai yra svarbiausis šviesesniai Lietuvos ateičiai sukurti pagrindas.

Ant galo, norisi pažymėti tas liudnas faktas, kad pereitais metais visgi labai maža aukų sudėta šitam svarbiam reikalui — Realinei Mariampolės gimnazijai. Tiesa, mes galime pasidžiaugti, kad SLA. kuopų, apskričių ir pereito Seimo aukos neabejotinai sudaro pusę visos sumos aukų, bet abelna suma yra pastebėtinai maža. Todel pažangioji Amerikos lietuvių visuomenė privalo sukrusti, kad nors šiais metais Realinei Mariampolės gimnazijai parama butų sudėta didesnė — nors tris kartus tiek, kiek sudėjome pereitais metais. Musų visų pareiga tuo svarbiu ir butinu reikalu pasirupinti!

PERŽVALGA

Svarbus Lietuviams Gandai.

Chicagos „Varpas" išspausdina iš Londono paleistą sekamą žinią:

„Japonija norėdama atsispirti prieš Angliją ir Suv. Valstybes susidėjo su bolševistine Rusija ir padarė slaptą sutartį su ja. Alijantų diplomatai įsigeidė sužinoti, kas tokio nutarta tarp šitų valstybių tąja sutartimi, knisosi ir surado tarp kitų dalykų viena, kad Japonija atsisako pripažinti Rumunijos aneksavimą Besarabijos ir Lenkijos aneksavimą Vilniaus. Abu šituos kraštus savinasi bolševikai."

Jei šita žinia yra pamatuota, tai reikštų, jog nėra jokio skirtumo tarpe Varšavos ir Maskvos imperialistų kas liečiasi Lietuvos sostinės Vilniaus likimo. Bet labai galimas daiktas, kad šitie gandai yra teisingais, nes juk net ir patys rusai komunistai nesislepia, kad jų vyriausiu tikslu yra inkorporuoti į Rusijos Sovietų Socialistinę Respubliką visas Pabaltijos valstybes, kaip jie yra padarę su Gruzija ir kitomis mažesnėmis valstybėmis. Ir jie to siekia komunistinės revoliucijos keliu. Juk tik tam vienam tikslui išsijuosę dirba visi lietuviai komunistai ir tikisi, kad ankščiau ar vėliau Letuvą užvaldys komunistinė Rusija.

—o—

Pataikauja Vokiečiams.

Savu laiku jau rašėme „Tėvynėje", kad klerikaliniai Lietuvos valdonai pataikauja Klaipėdos Krašto vokiečiams, tikėdamiesi juos patraukti savo pusėn. Šituos musų pareiškimus patvirtina ir „Liet. Žinios" štai kokį faktą paskelbdamos:

„Bet ir šį kartą vyriausybė padarė kaip tik priešingai Klaipėdos krašto lietuvių pageidavimams. Butent, rinkimų nuo senai ten laukia abeji — ir lietuviai ir vokiečiai. Skiriasi tik taktika: lietuviai nori rinkimų pirma į valstybės Seimą, o tik tada į Seimelį, vokiečiai gi priešingai.

„Abeji turi pamato. Lietuviai mano, kad išrinkus atstovus į bendrą valstybės Seimą ir galint savo lupomis valstybės parlamente viešai ginti klaipėdiškių reikalus bei per savo atstovus įtraukti klaipėdiškius į valstybinį kurybos darbą, ir Klaipėdos krašte tuo keliu bus užkirstas kelias malkontentams (nepatenkintiems. **„T." Red.**) kršinti, ir tuo budu valstybinėj prasmėj sąmoningesni išeis rinkimai į vietos Seimelį. Vokiečiai mano, kad pravedus pirma rinkimus į vietos Seimelį jie laimės ir tada sustiprinę savo pozicijas galės kitaip rinkti ir į bendrąjį Seimą. Vyriausybės nusistatymas pirma rinkti į vietos Seimelį kaip tik pataiko vokiečiams į norus."

Akyvaizdoje šito fakto joki komentarai nereikalingi. Šitokis Lietuvos klerikalinių valdonų nusistatymas aiškiai pasako, kad jie sužiniai pataikauja Klaipėdos Krašto vokiečiams, kad tuo budu išrinkus į Lietuvos Seimą kuodaugiausiai vokiečių atstovų. Išvada pasidaro pati savaimi, kad tarpe klerikalų ir Klaipėdos Krašto vokiečių iš anksto padaryta sutartis, kad vokiečių išrinkti atstovai palaikys klerikalų bloką prieš opoziciją.

—o—

Militarizmo Garbintojai.

Komunistinio Liet. Moterų Progr. Susivienijimo organas „Darb. Balsas" štai kokius himnus užgieda Japonijos militarizmui:

„Akyvaizdoj to fakto, kad Japonija su Rusija pasirašė sutartį, Jungtinių Valstijų, kurios dar nėra pripažinę Sovietų valdžios, dalykai daug pablogėjo Tolimuosiuose Rytuose. Japonija jau ir pirmiau buvo priskaitoma prie tvirtųjų militaristinių valstybių; gi dabar, padarius sutartį su Rusija, jinai įsigyja anglies, aliejaus ir kitokios žaliosios medžiagos, be kurios moderninis militarizmas nėra galimas. Tokiu budu jinai savo militaristines spėkas padvigubino. Kuo Japonija tvirtisnė, tuo Jungtinėms Valstijoms didesnis pavojus. Tuomi ne tik kelias užkertama į Aziją, bet ir iš Filipinų Salų gali Ameriką išprašyt. Jau dabartiniu laiku daugiausia ir kalbama apie pavojų nuo Pacifiko ir eina plačiausia kampanija už stiprinimą militaristinių karo jėgų."

Čionai netik garbinamas Japonijos militarizmas, netik džiaugiamasi, kad Rusija suteikdama Japonijai anglies, aliejaus ir kitokios žaliosios medžiagos net **padvigubina Japonijos militaristines jėgas,** bet net aiškiai pasakoma, kad šita Rusų-Japonų sutartis **verčianti ir kitas valstybes stiprinti savo militaristines karo jėgas.** Na, o kur stiprinamas militarizmas ir rengiamos karo jėgos, ten ir baisiojo karo žudynės **neišvengiamos!** Ir musų komunistai šitomis perspektyvomis gėrisi ir džiaugiasi vien delto, kad Japonija susitarė su Rusija ir gal tas privers ir Jungtinias Valstijas pripažinti Rusiją.

Akyvaizdoje šito aiškaus fakto ir komunistų šukavimas, kad jie yra priešais militarizmo ir karų neišlaiko jokios kritikos ir yra tik paprastu burbulu. Tikrenybėje jie yra militarizmo garbintojai ir net džiaugiasi besirenkančia karo žudynių audra, o dar jei jų „šventoji" Rusija prisideda prie tokių žudynių rengimo. Mat komunistai tikisi tuo budu užvaldyti pasaulį... Bet jie turėtų atminti tą išmintingą priežodį: **Kas su ginklo pagalba laimėjimų siekia — jį patį ginklas pražudo.**

—o—

Šiomis dienomis prisiųsta „Tėvynės" Redakcijai du num. jau ketvirti metai einančio Lietuvos esperantistų organo „Litova Stelo". Šis laikraštis paprasto Lietuvos laikraščių formato 8 pusl., eina kartą į du mėnesiu. Leidžia Lietuvos Esperanto Sąjunga, redaguoja prel. A. Dambrauskas. Adresas: „Litova Stelo", Rotušės Aikštė Nr. 6, Kaunas.

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. S. BIEŽIS, 2201 W. 22-nd St., Chicago, Ill.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

KAS YRA ŠALTIS?

Rodos jau nebereikėtų rašyti apie tokį paprastą dalyką vadinamą „šaltis", nes apie tai kiekvienas yra girdėjęs. Taipgi vargu rasime asmenį, kuris vienu ar kitu laiku nebutų turėjęs „šaltį". Žmonės su šia rušimi nesveikumų taip susipratę, kad vos tik retas rimtai apie tai pagalvoja. Didžiulė dauguma mano tai esąs menkniekis.

Žodis „šaltis" taip palaidai, taip be apsklembimo vartojamas, kad jis jau nustojo bent kokią prasmę turėjęs. Užtai šį žodį ir dedame į svetimženklius. Šičia bus neprošalį trumpai pakalbėti apie tuos nesveikumus, kuriuos vienu žodžiu vadiname „šalčiu".

Kuomet žmogus suserga įdegimu: nosies gleivodės, gerklės, plaučių trubelių ir panašiai, tai sakoma, kad „šaltį pagavo". Į čia įeina daugel atskirų ligų, turinčių savotišką reikšmę. Vienos jų mažesnės reikšmės, gi kitos nepalyginamai didesnės. Pasekmės taip pat skirtingos. Tos ligos esti staigios arba kroniškos.

Paimkime kadir nosies gleivodės įdegimą. Ši liga pasireiškia bėgimu iš nosies skystimo kaip vanduo, kartais ir pulių, nustojimu užuosti ir net pilnu užsikimšimu pačios nosies, taip kad per ją kvėpuoti nebėra jokios galimybės. Šie ženklai visiems žinomi. Laimingesniais atsitikimais taip tęsiasi keletą dienų ir pamažu visas nesveikumas pranyksta. Tačiau nevisada taip laimingai klojasi. Kartais atsitinka kitaip. Nosis susisiekia su vidujine ausimi ir kitomis galvos dalimis. Šis nosies įdegimas (šaltis) neretai pasiekia pastarąsias vietas. Ir žiurėk už dienos kitos staiga ausis susopa, paskui iš jos puliai bėga, apsireiškia užimas ir kurtumas. Kartais ir ši komplikacija į keletą savaičių pasitaiso. Bet esti dar ir kitaip. Puliai įsigauna į ausies kaulą, kuris pamažu puva. Dabar jau itin rimtas dalykas. Tai reikalauja stropaus gydymo ir net sunkios operacijos tulais atsitikimais. Jeigu operacijai ligonis nepasiduoda, kuomet jos tikrai reikia, tai kaulas niekados nesustoja puvęs, girdėjimas toj ausyj ant visados sunaikintas. Galų gale atsitinka taip, kad minimas kaulas supuva iki smeganų, kurias puliai apkrečia. Čia jau gaunama smagenų uždegimas, kas veik visada baigiasi mirčia.

Tai matote kaip paprastas „šaltis", šiame atsitikime nosies įdegimas, pagamina pavojingų ligų, kurias išgydyti reikia daug laiko ir pinigo, o kraštutiniuose atsitikimuose net visai pagydyti nebegalima. Šitokių atsitikimų esti daugybė. O tai vis pasekmė tokio „menkniekio" kaip kad paprasto „šalčio". Šitokie dalykai yra svarbūs, reikalingi iš pat pradžios tinkamos priežiuros, kad užbėgus kelią pavojingoms komplikacijoms. Tai turėtų kiekvienas žinoti ir praktikuoti, jei norima kuogreičiausia sugyti.

Pažiurėkime kaip klojasi su šalčiu krutinėj, plaučiuose. Žmogus kosti, truputį krutinė skausta, karščiuoja ir šiaip jau nevisai gerai jaučiasi. Tai vėl tas „menkniekis šaltis", kuriam negi musų lietuvis pasiduos. Sako nepasiduok ligai: vaikščiok, dirbk, tai ir apgalėsi ją. Kadir čia kažin kas, o vis nepasiduoda. Vienok už keletos dienų kojos visai nebetarnauja. Ką dabar bedaryti, reikia gulti lovon. Tačiau ir lova nebe draugas. Juo tolyn, juo vis prastyn. Karščio kas kartas daugiau atsiranda, darosi sunkiau kvėpuoti, oro truksta ir net atsisėsti nebėra jėgų. Jau gydytojas skubotai šaukiamas. Tas išegzaminavęs pasako: plaučių uždegimas, širdis labai silpna, vargiai bebus galima išgydyti. Ligonis vartoja gyduoles, bet gerų pasekmių anaiptol nesimato. Šaukiamas kitas gydytojas, mat pirmas „neįspėjo" gerų vaistų. Antras irgi nieko geresnio nepadarė. Ligonis vis prasčiau atrodo. Vėl šaukiama gydytojas po gydytojo, o dalykai vis blogėja. Ir galų gale graborius pakabina kvietkų puokštę prie durų. O ten viduje našlė su savo mažučiais vaikeliais gailestingai verkia apsikabinę grabą. Jau vėlu, dabar nė jokios ašaros nebeprikels vyro.

Didelėj daugumoj atsitikimų šitokių liudnų nuotikių galima išvengti. Čia didžiausia klaida buvo padaryta pačioj pradžioj. Jei jis butų atsigulęs lovon su pirma diena „pagavimo šalčio", tai labai galimas daiktas, kad visai nebutų susirgęs plaučių uždegimu. Į keletą dienų butų pilnai pasveikęs ir dirbęs savo darbą, kaip kad pirmiau dirbo. Panašių atsitikimų nestoka. Visada geriau apsirupinti iš pat pradžios kadir menkiausio susirgimo, nes paskui nereikės gailėtis.

Kas šitokių atsitikimų nėra matęs ar girdėjęs? Asmuo „pagauna šaltį" plaučiuose. Kosti po truputį, bet visas gerai jaučiasi. Kosulys net didėdamas tęsiasi mėnesį, antrą, trečią ir galo jam nesimato. O tuo tarpu kažkodel apetitas lig kad mažėja, greičiau pavargsta ir šiaip jau nebėra tiek energijos, kaip kad pirmiau budavo. Bet tai čia tik ilgas „šaltis", kuris visgi kada nors išeis iš kur atėjo. Ki tas laukiamas laikas kaip neateina, taip neateina. Nustojęs kantrybės eina į gydytoją pasiklausti, kada tas „šaltis" jį apleis. Tas išegzaminavęs ligonį rusčiai taria: „Kur Tamsta buvai keli mėnesiai atgal? Tamsta sergi plaučių džiova ir daugel plaučių jau sunaikinta. Dabar jau bėda kas gero bepadaryti. Ot kad taip keli mėnesiai pirmiau, tai butų kas kita."

Juk kuone visi džiovininkai pradeda sirgti džiova, o tam nelaimingam „šalčiui" bėdą primeta. Pačioj pradžioj džiova lengvai pagydoma. Bet kur tuos pradinius džiovininkus rasi? Negi eisi per grįčias niekeno neprašomas jų ieškoti. Jeigu žmonės tokius dalykus galvoj turėtų, tai butų kas kita.

Į taip vadinamą šaltį, nežiurint kur jis apsireikštų, vis dar reikia žiurėti kaipo į ženklą didelio pavojaus sveikatai ir dažnai net pačiai gyvybei. Su „šalčiu" negalima žaisti, nes žinok, kad tai plikomis rankomis žarijas žarstai. Vėliaus ar anksčiaus skaudžiai nukentėsi.

„Šaltis" yra apkrečiamas, limpamas, kaip kad džiova, difterija ir kitos limpamos ligos. Užtat reikia saugotis, kad kitų neapkrėtus. Taipgi sveikieji turi šalintis nuo sergančiųjų bile „šalčiu".

„Šaltis" yra pavojinga liga, kuomet tinkamai negydoma jis iš pat pradžios.

„Šaltį" galima lengvai ir greitai pagydyti, kuomet tai daroma laiku.

„Šaltis" yra apkrečiama liga. Žmogus kosėdamas ar čiaudėdamas daug perų paleidžia oran ir tuo kitus apkrečia. Asmuo šaltį turėdamas privalo atsigulti lovon dienai, kitai ir kosėdamas ar čiaudėdamas turi burną užsidengti nosine, kad sveikųjų neapkrėtus.

Visi sveikieji turi šalintis sergančiųjų šiomis ligomis.

Domas Klausutis

Iš "Krikščioniškosios" Politikos Laktų

(Tąsa)

3) Reikalauti, kad Kauno ir Vilniaus piliečiai, be jokių sąlygų, galėtų grįžti į savo nuolat gyvenamas vietas.

4) Reikalauti neatidėliotinos abiejų pusių politinių nusikaltėlių amnestijos.

5) Nutarta, kad derybos tęsiąs toliau, o prie pirmos progos „Odrodzenie" atstovai atvyksta į Kauną".

Lenkų „Odrodzenie" aiškiausia matoma, kad lenkai permenka pareiga sau laiko tartis su lietuviais del Vilniaus teritorijos klausimo. Turint savo rankose Vilnių jie nejautė reikalo vesti derybų del atidavimo Vilniaus Lietuvai. Tatai gavome pilnai patirti iš jų pareiškimų. Bet čia gludi vyriausioji priežastis, del kurios lenkai taip godžiai pagrobę nori pasilikti sau Vilnių. Tam yra gana daug motyvų, kuriais vadovaudamiesi lenkai savinasi sau Vilniaus kraštą. Tačiau daugiausia čia nusveria Santarvės valstybių politika vedamoji Sovietų Rusų klausimu. Ir štai delko:

Rusijos bolševikų revoliucija įvarė nemaža baimės pasaulio valstybėms. Daugiausia tos baimės galima pastebėti dar po šiai dienai Prancuzijoje, Anglijoje, o ypač Lenkijoje. Delto Versalės sutartį pasirašius didžiųjų valstybių buvo nukreiptos akys į Sovietų Rusų valstybę. Ir pirmasai Santarvės uždavinys buvo nusloginti bolševikų idėją Rusuose. Delto Tarybų valdžiai nenusileidžiant Rusija atsidurė blokados padėty. Prasidėjus Rusų vidaus karui, galima sakyti tie karai buvo vedami prieš Rusus santarvės valstybių. Baltieji generolai: Denikinas, Simionovas, Vrangelis, Kolčakas, Judeničas ir kiti su didžiulėmis armijomis didžiųjų valstybių pinigais siunčiami kovoti prieš raudonuosius. Delto Sovietų Rusams sunaikinti išnaudota visos priemonės. Bet kurių pretenzijų galėjo turėti didžiosios valstybės į Sovietų Rusus?—gal pasiklaustų nustebęs. Čia nors trumpai paaiškinsime.

Žlugus caro valdžiai Rusijoje ir užvaldžius kraštą bolševikams kartu žlugo ir didžiųjų valstybių Rusijai paskolintosios skolos. Valstybėms, laimėjusioms Didyjį Karą prakišti duotąją paskolą Rusijai buvo perdaug didelis smugis. Vadinas reikėjo šiokiu ar tokiu budu tas skolas atgauti. Delto suinteresuotosios valstybės, o ypač Prancuzija ryžosi dar geroką dalį savo biudžeto pavesti caro skolų išgavimui. Bet kadangi Sovietų Rusai atsisakė geru noru buvusias caro skolas grąžinti, didžiosios valstybės ryžosi atgauti duotąjį auksą prievartos budu. Šiam tikslui pasiekti reikėjo viena iš dviejų įvykinti: apveikti karu Sovietų Rusus ir priversti mokėti buvusias caro skolas arba grąžinti Rusijai monarchiją, iš kurios gavus laidavimą, kad skolos bus įmokėtos, kaip reikalaujama apsirupinti save tvirtomis garantijomis. Dėja, bolševikai į kiekvieną santarvininkų pasikėsinimą kardu atsispyrė, ironiškai žiurėdami į bendrąją Antantos organizuotę. Tuo tarpu valanda iš valandos internacionalinis komitetas skelbė visam pasauliui darbininkų revoliuciją. Toksai Rusų elgėsys dar labiau erzino santarvininkus. Ir žinoma bendroji ataka prieš „raudonąją Rusiją" pasidarė daug smarkesnė. Sovietų Rusus suspaudė iš visų pusių, kur begalima buvo. Didžiausią spaudimą darė Prancuzai, manydami šiokiu ar tokiu budu bolševikus nugalėti. Anglai kovojo prieš rusus Murmano ir Pietų Rusijos frontuose. Prancuzai gi — Šiaurvakarų (Rytų Lietuvos) fronte. Nors tiesa, prancuzų nemaža buta ir Pietų Rusijos frontuose, ypač Odesoje.

Čia keliuose bruožuose gavome patirti, kad Didžiajam Karui pasibaigus prasidėjo kitas kuo ne toks pat karas prieš Sovietų Rusus. Vadinas didžiosios valstybės, gal sakyti visai nesidomaudamos atgimusiomis pabaltės valstybėmis, o ypač Lietuva, Latvija ir Estija didžiu domėsiu ir pasirižimu sekė kiekvieną „Raudonosios Rusijos" žygį. Jiems reikėjo saugoti, kad Rusų revoliucijos bangos neparsilietų į kitus pasaulio kontinentus. O Rusų revoliucijai geriausioji dirva tuo metu buvo paruošta Vokietijoje. Delto pavojus didžiosioms valstybėms buvo dar didesnis. Šios apystovos Santarvės valstybėms itin buvo baisios ir tiesą pasakius turėjo rimto pavojaus. Ir ištikrųjų lengva kiekvienam įsivaizdinti, kas butų ištikę Europos valstybes, jei Vokietijoje butų įsigyvenusi darbininkų (bolševikų) revoliucija. Tai viena. Antra, Didžiojo Karo laimėtojams gręsė didelio pavojaus nustoti karo kontribucijų (reperacijų), kurios tiek gausiai turėjo paimti iš nugalėtųjų valstybių — Vokietijos, Austro-Vengrijos, Turkijos ir kt. Delto, primygtinai reikia pažymėti, kad Sovietų Rusai, o ypač 1918—1923 m. Santarvės valstybių akyliai buvo saugojami. Mažiausioji kibirkštėlė galėjo vėl sukurti didžiausį pasaulio karą. Tokių momentų nemaža pergyventa ir galima sakyti, jog tai tikras stebuklas, kad tokio karo iki šiol nebuvo.

Kalbėti apie Didyjį Europos Karą, o kartu ir apie Santarvės valstybių akciją prieš Sovietų Rusiją yra perdaug plati tema, iš kurios karo istorijai galima semti milžiniškai daug medžiagos. Nun reikėjo paliesti šisai klausimas, Vilniaus krašto atžvilgiu.

Taigi Lietuvos padėtis, ypač Vilniaus krašte, savo geografine padėtimi turi daug pliusų, o taip pat ir minusų. Delto Santarvės intervencijos į Rusiją metu Lietuva tai intervencijai sudarė svarbią poziciją. Ši pozicija, ypač buvo svarbi Prancuzijai, kuri dėjo visas pastangas neleisti Rusams susiartinti su Vokietija. Tą savo sumanymą Prancuzija vykdė per Lenkijos valdžią, teikdama jai savo kariuomenės, ginklų, pinigų ir tt.

(Daugiau bus)

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

ĮSTATYMŲ LAUŽYMAS.

Jei žmogus turėtų savo valią, tai butų tokių, kurie nenorėtu gimti. Negimęs niekad nemirtų ir to skausmo, kurį pergyvent tenka, nedatirtų.

Jei nebutų įstatymų laužytojų, tai nebutų įstatymai reikalingi. Senovės laikuose, kuomet žmonės gyveno miškuose šeimynomis, nebuvo rašytų įstatymų. Tėvas, šeimynos galva, buvo įstatymdavystė; jo žodis bei patvarkymas buvo įstatymai. Kas jo žodžio nepaklausė, tas užsipelnė baudos.

Ilgainiui, kuomet šeimynos pradėjo vienytis, viename sąryšyje priklausė kelios ar keliolika šeimynų, pasidarė taip vadinamos giminės. Tuomet budavo išsirenka sau įstatymų davėjus, augščiausius kunigus — krivaičius, vaidylas ar tam panašius autoritetus. Tie autoritetai bausdavo įstatymų laužytojus tokiomis baudomis, ant kiek didelis buvo prasikaltimas.

Kuomet gentys prasiplatino taip skaitlingomis, kad sudarė atskirą grupę šeimynų, vartojančių vienodus įpročius, vienodą kalbą, tuomet jau susidarė tautos su tam tikrais įstatymais, kurie apėmė visą tautą. Vienok toki įstatymai, kurie generaliai valdė visą tautą, netaėmė nuo šeimynos galvos, t. y. nuo tėvo, tų privilegijų patvarkymui savo šeimynos privačių reikalų. Ta prievolė su nekuriais apribavimais pasiliko ir iki šių dienų; dar ir dabar šeimynos galva, tėvas, turi tą teisę duoti savo vaikams įsakymus, o neprisilaikant tėvo duotų įsakymų, vaikai gali buti baudžiami.

Kaip seniau tėvai, ar augsčiausieji kunigai, išduodavo nesumanius įstatymus, kurie nebudavo galima gyveniman pilnai pritaikinti, taip ir dabar atsitinka. Toki įstatymai budavo atvėvų-atvėjais laužomi ir žmonės už jų laužymą baudžiami. Kol išmintingesni įstatymdaviai nepakeisdavo netikusio įstatymo tinkamesniu, tai abelna minia nemenkai turėdavo nukentėt.

Paimkime, pavyzdžiu, kad ir nesenai žuvusios Rusijos monarkijos įstatymus. Rusijos monarkijos nusistatymas buvo toks: nedaleisti minioms šviestis, ypatingai mums yra gerai žinoma musų lietuvių padėtis po Rusijos įstatymais. Buvo toki laikai, kad mums buvo uždrausta net maldaknyges savo raidėmis skaityti; spausdinti ir platinti jas buvo prasikaltimu — laužymu Rusijos įstatymų. Nevienas musų brolių atsidurė kalėjimuose ir gilios Rusijos ištrėmimuose už tai, kad troško kuodaugiausiai gero žmonijai padaryti. Žmonės buvo persekiojami, baudžiami už tai, kad panorėjo apsišviesti; tad nedyvai, kad įėjo patarlėn: „Keno galė to ir teisybė". Nors ir didžiausis buvo absurdas pirmoje vietoje išleisti panašus įstatymas, bet jis galiojo visoje pilnumoje. Tokis įstatymas priešinosi netik žmonių gerovės reikalams, bet ir pačios gamtos įstatymams, nes žmogus, kaipo tobuliausis sutvėrimas pasaulyje, gamtos leistas tobulintis ir lavinti savo protą iki augsčiausiam civilizacijos laipsniui, idant galėtų palikti valdytoju tų visų dalykų, kokius paslaptingoji gamta yra išvysčiusi šiame pasaulyje. Uždraudimas vienos valdančiosios grupės žmonių kitai valdomąjai grupei šviestis, negalėjo amžinai tverti.

Žmogus juk ne gyvulis, neigi žveris; jis turi kitokias smegenis negu žvėris ir leistas tobulinimui gyvenimo ir tos teisės nuo žmogaus jokia jėga atimti negali. Žvėrį gali uždaryti, atskirti vieną nuo kito, gali jam neduoti jo teisių; jis neturi mąstymo jėgos. Gyvuliai ir žvėrys jokių įstatymų nesupranta; apart to gamta nesuteikė jiems protavimo jėgos. Bet žmogus turi mąstymo jėgą; jis uždarytas kalėjime moka mąstyti taip lygiai, kaip ir budamas ant liuosybės, sulig savo išsitobulinimo. Jo mintis pereina per storiausias muro sienas; viename akies mirkstyje aplekia platųjį pasaulį. Taigi netikusio įstatymo apribavimu negalima atimti žmogui mąstymo jėgos; jei toks įstatymas viešpatauja, tai žmogus ant kiekvieno pasijudinimo, ant kiekvieno žingsnio tą įstatymą laužo. Laužo ne delto, kad jis trokštų buti nubaustu, bet delto, kad jokiu budu jis negali susilaikyti neperžengęs tokio įstatymo.

Kuomet taip yra neišvengtinu dalyku laužymas įstatymų, tai aiškus dalykas, kad toks ar kitoks įstatymas pats savaimi yra netikusiu. O netikusį įstatymą visuomenei primetus bandyti jį gyveniman įkunyti, nėra didesnio absurdo.

Lietuvai buvo tas spaudos uždraudimo įstatymas pakeistas 1905 m. po sukilimo. Nors ir po didele kontrole-cenzura, bet buvo lietuviams leista spauda, jau nebuvo girdti ištrėmimų už lietuvystę. Šiokios-tokios mokyklos buvo leidžiamos, bet užėjus didžiajam karui, viskas tapo nušluota. Caras su savo gaujoms kraugerių žuvo. Lietuva tapo neprigulminga ir Lietuvai pačiai prisiėjo sutvarkyti šalies reikalai, išduoti rašyti įstatymai sulig geriausio pačių žmonių nusimanymo. Jei dabar įstatymai neatatinka minių reikalavimams, tai niekas kitas nekaltas, kaip patys žmonės. Ir kuomet Lietuvos žmonės per savo išrinktus atstovus susilaukė netinkamų įstatymų, tai galima pasitiktėi, kad laikui bėgant netikusius įstatymų punktus pamainys tinkamesniais.

(Daugiau bus)

Mokslas negali buti nei atimamas, nei nuperkamas. Gali atimti viską nuo mųs, bet joki įstatymai nei plėšikai negali pasiekti musų proto brangenybių.

TAIKOS PRADŽIA EUROPOJE

(Pagal *C. Delesle Burns,* iš anglų kalbos — *V. Dargvainis).*

(Tąsa)

Kad paregėjus, kaip tos gadynės žmonės buvo civilizuoti, reiktų eiti ne į Londoną, ne į Paryžių ar Bruges, bet į Veneciją ir Florenciją. Klaidinga butų manyti, kad prekyba ir turtai buvo svarbiausieji Italijos civilizacijos rodykliai. Čia prasidėjo menas, tapyba ir skulptura. *Giotto* (1267—1337) buvo Viduramžių paprastumo ir dramatingumo reiškėju; 1349 m. Florencijoje ir 1349 m. Sienoje susikurė tapytojų draugijos; paskutiniai, taip sakant, Viduramžių meno spinduliai matomi kuriniuose dominikono *Angelico da Ficsole* (1387—1455 m.); jo kurinių įtaka jaučiama ir vėlesniuose amžiuose. Italijos skulptura tryliktame amžiuje buvo dar senovės Romos civilizacijos likučių įtakoje. Muzika irgi pradėjo grupuotis ir augti Florencijoje ir Venecijoje. 1364 m. Florencijos kompozitorius ir vargonininkas *Francesco Landino* buvo Venecijos gyventojų laurais apvainikuotas muzikos kongrese.

Italija ir literaturoje taip jau vadovavo. Jos poetai nemaža pramoko iš trumpalaikės Provanso civilizacijos. Teisybę pasakius, prancuzų kalboje jau buvo dailių poemų pirm, negu italų kalba tiek išsitobulino, kad galima buvo išreikšti joje švelniausius jausmus. Šioje gadynėje nėra nieko, ką butų galima sulyginti, švelnumo ir prakilnybės atžvilgiu, su *Dante's* „Vita Nuova" ir „Divina Commedia". Aišku betgi, kad italai, svetimšalių nepadedami, nebutų galėję taip ištobulinti savo meno. Vokietija išmokė Veneciją gotiko styliaus statyboje, kurios trobėsiai dar ir šiandien puošia garsiuosius Venecijos kanalus. Italijos muzikai daug pasinaudojo iš Flandrijos muzikų. Reikia pastebėti, kad Italijos miestų civilizacija buvo kilusi iš tarptautinių šaltinių. Italija vadovavo gyvenimui del to, kad joje nuolatos ir dažniausiai susitikdavo visų tautų įtakos.

Žmonės tais laikais jau galvojo apie taiką, kuri inimtų visas krikščionių valstybes. Beveik tarp visų krikščionių tautų jau buvo daug ko bendra: bendra mokytų žmonių kalba, bendra tikyba, bendrai pripažintosios pažiuros į gyvenimą. Šitaip jautė ne šiaip nedaugelis parinktųjų, — tai bendras jausmas net ir tarp tokių žmonių, kurie nemokėjo skaityti ir rašyti, kaip tai galima matyti įvairiuose išdabinimuose senose katedrose — *Chartres'e, Amiens'e, Wells'e* ir *Canterbury'je.* Vakarinėje jų pusėje yra visa eilė stovylų parodančių visą žmonijos istoriją taip, kaip ją suprato Viduramžiai. Čia pirmučiausia matome Adomą ir Jievą, visų žmonių pirmuosius tėvus; toliau — visi Senojo Testamento didvyriai; paskui apaštalai bažnyčios, daktarai ir Romos imperatoriai; toliaus — didieji karaliai ir vyskupai; pagaliaus, viso to gale — paskutinysis teismas, dangus ir pragaras. Šičia žmonija parodoma, kaipo viena šeimyna, kurios vyriausieji nariai — tai šventieji. Šitokią taikos istoriją žmonės matė beveik visų Europos kraštų bažnyčių muruose.

Nors pasaulio istorija, kaip tuokart daugelio žmonių buvo manoma, siekė aukšto laipsnio Europos krikščionybėje, daugelis šviesių Europos žmonių žinojo, kad Rytuose yra taip jau didelių, turtingų ir kulturingų kraštų. Venecijos ir kitų Italijos miestų pirkliai buvo susidomėję, kur yra tie kraštai, kuriuose išdirbama jau žinomi Europos vakarams dailųs kilimai, medvilnių audiniai, visokie auskariai. Kaikurie pirkliai drąsuoliai jau lankė didžiuosius mongolų arba totorių kraštus. jie paskelbė, kad tos galingos ir aukštai civilizuotos tautos nei nežino apie krikščionių pažiuras, kurias Europos gyventojai skaitė pripažintomis visame pasaulyje. Papa rėmė visokius misionierius; kaikurie jų paliko mums gana teisingus tų Rytų kraštų aprašymus. Tulas *Brolis Jonas Caprini,* buvęs Rytuose 1245 m. paliko taip svarbius užrašus, kad jie buvo panaudoti pasaulio istorijai, kurią parašė 1250 m. vienuolis — pamokslininkas *Vincentas iš Beauvais'o.*

Misionieriai dažnai keliaudavo drauge su pirkliais, tik jie toliau už pirklius nueidavo. Ypatingai įdomiai buvo aprašyta kelionė tulo venecijiečio ***Marko Polo,*** — jo knyga buvo plačiai skaitoma Europoje ir daug pastumėjo pirmyn žmonių apsišvietimą. Jisai pasakoja ką patyręs Kinijoje ir Tolimuose Rytuose, kur išbuvo per dvidešimtį metų (1275—1295 m.). Jis kalba apie Armenijos kilimų dailumą, apie aukštą civilizaciją Kinijoje, kur kurui buvo jau naudojamas anglis, kurią jis vadina kalnų „juoduoju akmeniu". Jis pasakoja, kad Kinijoje kiekvienas pasiturįs žmogus turi savo namuose karštą maudynę ir kad ir biediniausieji sostinės gyventojai bent tris kartus savaitėje eina maudytis į viešąsias pirtis. Jisai aprašo plačiąją imperiją, kurią išgelbėjo nuo bado nelaimių didelė ir tvarkinga maistui parupinti ir gabenti organizacija. Jis stebisi iš daugybės auskarių ir aukso *Kublai Chaino* rumuose. Jis pagaliaus nukeliavo į Ceiloną ir Indiją, kur pastebėjo keistą kulturos ir barbarizmo mišinį. Ir iš čia jis rašo, minėdamas Europos velnią, kad šitų kraštų stovylos parodo dievus juodais, o velnius — baltais. Ant to viso Europai nežinomo ploto jis rado tukstančius prekybos laivų ir labai aukštai ištobulintą komerciją. Jo kelionės jurose ir Rytuose, žinoma, sukurstė Europos jureivių vaidentuvę ir vertė juos keliauti, kad pasiekus tuos kraštus, kur tiek turto ir tiek gražių ir įdomių reginių.

Apie vidurį keturioliktojo šimtmečio Viduramžio tikyba ir papročiai pradeda svyruoti. Gabiausio proto žmonės pradėjo kalbėti, kad tradicijų tikyba buvo visai skirtingas dalykas nuo tų išvadų, prie kurių žmogus gali prieiti, besvarstydamas kasdienius faktus. Bet, aiškus dalykas, nedaug kas tesuprato, ką tai reiškia. Drąsus mintytojai pradėjo kritikuoti popiežiją ir dvasiškijos ydas. Ir ypatingai šitoji kritika buvo jaučiama daugiau, negu mokslingiausie ginčai ir argumentai. Ir niekas tuomet dar nenumanė, kad visa tai buvo pirmieji ateinančios jau milžiniškos audros griausmai.

Visai nepriklausomai nuo protinių permainų buvo draugijinio gyvenimo permainos, sekusios didelius marus. Bet pasekmės ir vienų ir kitų permainų išvieno veikė į žmonių mintis ir išlengvo griovė Viduramžių tvarkos pamatus. Ačiu didėjančiai prekybai, miestų gyventojų skaičius irgi didėjo, žmonių santykiavimai buvo dažnesni ir patvaresni. Pasekmėje to buvo baisus keturioliktojo šimtmečio maras, žinomas Anglijoje vardu ***Juodoji Giltinė.*** Liga, matoma, atėjo iš Rytų, prekybos vieškeliais. 1346 m. ji buvo Konstantinopolyje ir Kaire; 1347 m. ji pasiekė Siciliją, Pietų Prancuziją ir Veneciją, — šitame mieste, kai sakoma, vienos savaitės laike išmirė 100 tukstančių žmonių. 1348 m. sausio mėnesy ji pasirodė Avignone, ir Papa, kurio rumai tuomet buvo tame mieste, pašventė Romos upę, kad vadinasi mėčius jon lavonus, nes visos kapinės buvo perpildytos. Balandžio mėnesy 1348 m. maras atėjo į Florenciją, į Spaniją ir į kaikurias Vokietijos vietas. Rugpiučio mėnesy pasirodė Anglijos vakaruose, ir lapkričio mėnesy jau buvo Londone. Tuo pačiu laiku buvo paliesti ir kiti didieji prekybos miestai, kai Norwich ir Yarmouth. 1349 m. maras pradėjo plėstis Skandinavijoje ir žiemių Vokietijos prekybos miestuose. Maro pasekmes labiausiai pajuto Italija, kuri tuo metu buvo aukščiausiai civilizuota Europos šalis. Bene vaizdžiausiai aprašo marą žinomasis italų tų laikų rašytojas *Boccaccio,* įvadoje į savo knygą vardu *„Decameron".* „Florencijoje", jis rašo, „žmonės saugojasi vieni kitų; vieni jų jau nebežino ką ir bedarą; kartais lavono smarvė rodo, kad kas nors namuose jau žuvo; kunas išmetama į gatvę." Kitose vietose žmonės buvo taip įgąsdinti, kad patys save plakdavo; kitur jie manė, kad marą užnešė žydai, tad išžudė ir iškankino daugybę žydų. Šitoki nelaimė padrąsino kaimų gyventojus ir dvarų baudžiauninkus reikalauti sau naujų palengvinimų. Jie jautėsi skriaudžiami, daug dirbdami ir maža tegaudami. Anglijoje ir Prancuzijoje iškilo maištai, bet valdžios numalšino juos ginklais. Tačiau visa rodė, kad senoji gyvenimo tvarka nyksta ir eina šalin.

(Daugiau bus)

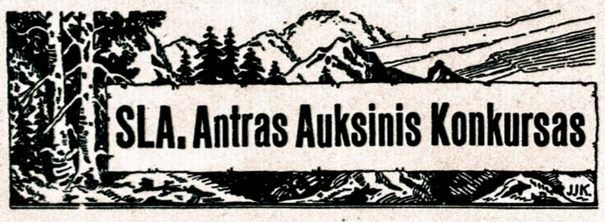

NUO ŽODŽIŲ — PRIE DARBŲ.

Niekam nėra paslaptimi, kad daug lengviau gražiais žodžiais kalbėti, negu nuo tų žodžių pereiti prie darbų. Vienok vos tik prasidėjusio SLA. Antro Auksinio Konkurso darbuotėje jau turime gyvą pavizdį kaip reikia pereiti nuo žodžių prie darbų. Ir tas pavyzdis atėjo visai ne iš tokios vietos, iš kur buvo pirmiausiai tikėtasi. Visuomet gyvenime taip esti: laimė ar nelaimė žmogui ateina iš to punkto, iš kurio visiškai to nesitiki. Mat gyvenimas tik todel ir yra įdomus, kad jis pilnas netikėtų dalykų ir žmogų jis padilgina su įvairiais netikėtais „thrills". Taigi ir musų senis Susivienijimas susilaukė vieno tokio „triliaus". Ir štai jis:

Vos išsiuntinėjus SLA. Pildomosios Tarybos atsišaukimus reikale prirašymo jaunuolių prie SLA., tuojaus, kovo 6 d., gauna SLA. Sekretorė laišką nuo SLA. 284 kuopos šio konkurso organizatoriaus Adolfo Nanartonio iš Tolleston, Ind., kuriame jisai klausia informacijų apie sutvėrimą jaunuolių kuopos. Informacijos ir reikalingi paaiškinimai broliui Nanartoniui tuojaus pasiųsta. Ir štai kovo 31 d. jauna panelė Banadeta Vilimaičiutė gražia, taisyklinga lietuvių kalba praneša sekamą žinią:

„SLA. 284 kuopos ekstra susirinkimas įvyko 29 d. kovo, A. Karoso svetainėje, Tolleston, Ind. Susirinkimo tikslas — sutverti prie SLA. 284 kuopos Vaikų Skyriaus kuopą. Susirinkiman vaikų prisirinko daug ir sutvėrėm jaunuolių kuopą iš 18 narių.

Išrinkta sekanti naujos kuopos valdyba: Vladas Juknevičius — pirmininkas, Veronika Smalskiutė — vice-pirmininkė, Ona Bertušiutė — finansų raštininkė, Banadeta Vilimaičiutė — protokolų raštininkė, Jonas Vaitkus — iždininkas, Petras Bertušis ir Vincas Malasauskas — iždo globėjai, Banadeta Vilimaičiutė ir Vincas Malasauskas — organizatoriai, Antanas Šervinskis — maršalka.

Jaunuolių kuopos nutarimai yra sekami: surengti teatrą nevėliaus gegužės mėnesio. Susirinkti kiekvieno penktadienio vakare A. Karoso svetainėje ant pamokų: mokytis lietuviškai skaityt, rašyt, deklamuot, dainuot ir tt. Šiame jaunuolių užsiėmime apsiėmė pagelbėti SLA. 284 kuopos nariai: A. Nanartonis, J. Vaitkus ir J. Vilimaitis.

Akyvaizdoje šių faktų SLA. 284 Vaikų Skyriaus kuopa užsibriežė platų darbą ir galima tikėtis gero pasisekimo, nes jos narių tarpe yra darbščių jaunuolių ir taipgi turi gerus pagelbininkus iš 284 kuopos didžiųjų skyriaus."

Prie šito malonaus pranešimo joki komentarai nereikalingi — jis pats už save kalba. Viskas ką galima pridėti, tai kad SLA. 284 kuopai ir jos darbuotojams tenka garbė buti pirmutiniais sutvėrime pirmos SLA. jaunuolių kuopos! Tai tikrai puikus apsireiškimas ir pradėtas labai gražus ir prakilnus darbas — musų priaugančios kartos po SLA. sparnu auklėjimo darbas. Linkėtina, kad ir kitos SLA. kuopos pasektų 284 kuopos šį prakilnų ir begalo svarbų žingsnį.

Prie progos taipgi norime pastebėti, kad šis SLA. 284 kuopos darbuotojų žygis aiškiai parodo kiekvienam SLA. nariui, kaip lengvai galima pereiti nuo žodžių prie darbų, jei tik tam yra noro ir tikro pasiryžimo. Šitiems ištikimiems SLA. darbuotojams, kuriems pirmoje vietoje rupi SLA. labas, nereikalingi joki aplinkiniai keliai, jiems nereikėjo daryti jokių tarimų remti ir organizuoti kokias ten pašalines vaikų draugijėles, kaip tat daro nekurie SLA. apskričiai ir kuopos. Jie be jokių dvejojimų, be tupčiojimų vietoje, be gražių šukavimų suorganizavo skaitlingą SLA. jaunuolių kuopą ir todel mes šitą 284 kuopos atliktą svarbų ir naudingą SLA. ateičiai darbą statome pavyzdžiu visoms SLA. kuopoms ir visiems apskričiams. Šitaip reikia organizuoti S. L. A. jaunuolių kuopas!

Ant galo sveikiname šitą jaunų SLA. narių kuopą, kaipo pirmutinį jaunuolių vienetą musų organizacijoje ir linkime jai šviesios ateities, kad ji po savo sparnu sutrauktų visus Tolleston ir Gary, Ind., lietuvių jaunuolius! Taipgi džiaugiamės jos užsibriežtais svarbiais darbais ir tikimės, kad jos energingi darbuotojai — ypač jos gabi raštininkė p-lė Vilimaičiutė nepatingės visuomet parašyti į „Tėvynę" apie šios jaunuolių kuopos darbuotę. Valio pirmutinė SLA. 284 jaunuolių kuopa!

KONKURSO DARBUOTOJU PAREIŠKIMAI

SLA. Antro Auksinio Konkurso organizatoriai su savo gražiais pareiškimais taip smarkiai užia į SLA. Centrą, kad jų sukeltas bangas organizacijos darbuotėje vargiai viršintų net didžiulės Mississippi upės bangos, kuomet ji pavasarį pradeda rodyti savo „triksus". Kadangi tie organizatorių pareiškimai kasdien dauginasi šimtais, tad priseina redakcijai susilaikyti nuo savo komentarų prie tų pareiškimų. Jie yra užtektinai aiškųs ir reikšmingi ir kiekvienas skaitytojas be jokių redakcijos komentarų pajėgs padaryti tinkamas išvadas.

68 kp., Lee Park, Pa., sekr. F. G. Kupstas praneša: „Kovo 4 d. kuopos susirinkime perskaitytas SLA. Pildomosios Tarybos oficialis pranešimas apie Antrą Auksinį Konkursą ir pradėta svarstyti, kad pataikius išrinkti darbštus organizatorius, kuris alėtų kuodaugiausiai naujų narių prirašyti ir kad gautų didžiausį auksо šmotą. Taigi organizatorium tapo išrinktas **Kazys Masčinskas** ir tikimės, kad jis yra pilnai tinkamas tam darbui ir ateityje tai parodys savo veikimu. Meldžiu užregistruoti pil. Masčinską į eiles Antro Auksinio Konkurso darbuotojų."

69 kp., Rochester, N. Y. org. J. Švedas sako: „Malonėkite ir mane užregistruoti į SLA. Antro Auksinio Konkurso vajų, nes esu paskirtas 69 kp. organizatorium. Nuo savęs turiu pridėti tik tiek, kad pirmu kartu dalyvauju tokiame svarbiame vajuje ir manau, kad nebusiu paskutiniu naujų narių gavime."

94 kp., Oakville, Conn., sekretorius praneša: „Kuopos susirinkime tapo išrinktas **Edvardas Sakalas** dalyvauti Antram Auksiniam Konkurse, todel meldžiame jį užregistruoti. Jisai pasižadėjo gerai pasidarbuoti SLA. labui, prirašydamas daug naujų narių."

95 kp., Coal Centre, Pa., valdyba praneša: „Šiuomi liudijam, kad musų kuopos susirinkime Antro Auksinio Konkurso organizatorium tapo išrinktas **P. Rudis.** Todel malonėkite jį užregistruoti Centre, nes jis yra energingas darbuotojas ir mes pasitikime, kad jis gerai pasidarbuos."

101 kp., Paterson, N. J., sekretorius praneša: „Šiuomi pranešiu, kad kuopos susirinkime kovo 6 d. tapo išrinkti organizatoriais dalyvauti Antram Auksiniam Konkurse sekami gabųs ir enrgingi darbuotojai: **Juozas Danielius** ir **Juozas Dulkis.** Abudu pasižada daug darbuotis šiame Konkurse, kad prirašius prie SLA. 101 kuopos visus vietinius lietuvius."

105 kp., Dayton, Ohio, org. J. Urbonas pareiškia: „Pranešiu, kad kovo 1 d. kuopos susirinkime mane vienbalsiai išrinko Antro Auksinio Konkurso organizatorium. Taipgi visi nariai pasižadėjo gelbėti man šioje darbuotėje, tai gal pavyks nors mažą dovanėlę laimėti, nes nėra galimybės musų kolonijoje daug naujų narių gauti. Tad nepamirškite įtraukti mano vardą į konkurso registracijos knygą."

115 kp., Wilkes Barre, Pa., sekr. Jonas G. Alenskas rašo: „Meldžiu užregistruoti mane į Antrą Auksinį Konkursą. Dirbsiu kiek išgalėdamas."

122 kp., Chicago, Ill., sekr. P. M. Mikolaitis drąsiai pareiškia: „Malonėkite mane užregistruoti į eiles Antro Auksinio Konkurso darbuotojų, kaipo 122 kuopos organizatorių. Šį sykį aš pasistengsiu laimėti didžiausį aukso gabalą ir beveik esu tikras, kad šio konkurso laiku prieš mane neatsilaikys netik kitų kuopų organizatoriai, bet net ir 36 kuopos organizatorius pil. Bračiulis, kuris pereitame SLA. Konkurse laimėjo pirmą dovaną. Su pirma diena balandžio stojau dirbti su pilnu pasiryžimu, todel kurie mano konkurentų norėtų su manim persiimti, lai gerai prisirengia. Aš parodysiu, kad juokų nedarau ir Čikagoje įvyks tas, ko dar niekuomet nebuvo."

124 kp., Hartford, Conn., valdyba praneša: „Musų kuopos kovo 8 d. susirinkime perskaityta Pildomosios Tarybos pranešimas apie Antrą Auksinį Konkursą, kurį susirinkimas vienbalsiai užgyrė. Taipgi įgaliojo organizatorių **T. Valkevičių** ir finansų sekretorių **B. Vedeikį** dalyvauti konkurse. Meldžiame juos užregistruoti ir tikimės gerų davinių iš jų darbuotės. Prie progos išpildome musų organizatoriaus T. Valkevičiaus reikalavimą ir oficialiai pakviečiam į lenktynes New Britaino 34 kuopos smarkiuosius organizatorius. Nors musų kolonija lietuviais netaip skaitlinga, bet mes nė trupučio neabejojam, kad laimėsime pirmą dovaną."

129 kp., Chicago, Ill., sekr. P. Akstinas praneša: „Kuopos susirinkime kovo 8 d. perskaityta Pildomosios Tarybos pranešimas apie Antrą Auksinį Konkursą ir susirinkimas nieko nelaukdamas įgaliavo visus tris organizatorius dalyvauti Antram Auksiniam Konkurse štai mes: **J. M. Gelgaudas, P. Akstinas ir P. J. Janušaitis.** Visi trys pasižadame dirbti išsijuosę ir tikime, kad šiemet musų kuopa mažiausiai turės antra tiek narių, kiek dabar turi."

139 kp., Chicago, Ill., org. J. Kirkus rašo: „Paskelbus SLA. Pildomąjai Tarybai Antrą Auksinį Konkursą, tad ir aš kaipo 139 kp. organizatorius stoju darban su 1 d. balandžio ir meldžiu mane užregistruoti į konkursą. Esu pasiryžęs dirbti ir prirašyti prie SLA. tiek naujų narių, kiek bus galima— nors kokią šimtinę."

Prisiskaičius šitokių pareiškimų net saldu pasidaro. Aišku, kad Susivienijimas susilauks 25,000 narių skaitlinės, o Jung. Valstijų iždinėje auksas gerokai sumažės.

S. L. A. REIKALAI

PRANEŠIMAS SLA. KUOPŲ SEKRETORIAMS.

Šiuo pranešu, kad naujos SLA. konstitucijos jau yra gatavos ir išsiuntinėtos visoms toms kuopoms, kurios jų buvo užsisakę. Jeigu kurios kuopos negavo, malonės atsišaukti, o netrukus bus pasiųsta.

Nauja konstitucija įėjo į galę nuo 1 d. sausio, 1925 m. Kadangi naujoji konstitucija mažai skiriasi nuo senosios, nes tik pora paragrafų buvo pakeista ir pridėta, tad butų geistina, kad visos tos kuopos, kurios turi ant rankų senų konstitucijų, šiuo laiku naujų konstitucijų nereikalautų. Taip elgianties sutaupinsite organizacijos turtą, nes taupymu SLA. turto lygiai privalo rupintis kiekvienas narys kaip ir pats Centras.

Tačiau tos kuopos, kurios visiškai konstitucijų neturi, lai atsišaukia, o bus pasiųsta, bet ne sulig skaičiaus narių kuopoje. Jeigu kuopoje yra 50 narių, tai ir 50 konstitucijų pareikalaujama, ko kuopos neprivalėtų daryti. Atsiminkite, kad veik pusė narių kiekvienoje kuopoje konstitucijos visai nereikalauja, tad kam bereikalo tiek daug užsakyti, kad vėliau jos visur mėtytųsi. Kuopos valdyba turi daboti, kad konstitucijos butų dalinamos tik tiems nariams, kurie iki šiol dar nėra jos gavę ir kurie moka skaityti. Konstitucijų buvo atspausdinta tik 5,000, todel šimtais jų negalime kuopoms siuntinėti ir butų labai geistina, kad kuopos reikalautų tik tiek, kiek joms butinai reikalinga.

Prie progos pranešu, kad atspausdinome agitatyviškų lapelių apie SLA., nes prasidėjus Antram Auksiniam Konkursui reikalinga medžiagos agitacijai. Daugeliui kuopų jau išsiuntinėjome minėtų lapelių, o kurios kuopos norėtų gauti, lai pareikalauja, o bus išsiųstas visas pluoštas. Ypač toki lapeliai yra naudingi organizatoriams, nes jie supažindina aplinkantą su SLA. stoviu, tikslais ir tt., kas palengvina darbą organizatoriui. Konkurso organizatoriams lapeliai bus siuntinėjami sulig pareikalavimo. Naudokitės proga ir skleiskite agitaciją apie musų visų mylimą *Susivienijimą Lietuvių Amerikoje!*

P. Jurgeliutė,
SLA. Sekr.

SLA. 10-to APSKRIČIO KVIETIMAS.

Bendrai visų prie apskričio priklausančių kuopų ruošiamas koncertas, teatras ir šokiai įvyks balandžio 19 d., 2 val. po pietų, Turner Hall, Racine, Wis. Kenosha SLA. 212 kuopos Dailės Ratelio choras ir to paties D. R. stygų orkestra išpildys koncertinę programo dalį. So. Milwaukės 133 kuopa šulos trijų aktų komediją „Paklydęs Ukininko Sunus". Dalyvaus programe vietiniai raciniečiai su „Nauju Gyvenimu". Programas bus nemažas — bus ko susirinkusiai publikai pažiurėti ir paklausyti kenoshiečių Dailės Ratelio gražiai skambančių dainelių.

Užsibaigus programui prie linksmos muzikos tęsis šokiai iki 11 val. nakties. Varde rengimo komiteto 10-to apskričio ir kuopų širdingai kviečiu vietinius ir iš visų apylinkių kolonijų lietuvius atsilankyti į šį parengimą bal. 19 d., Turner Hall, kuri randasi prie kampo Hubbard ir Lincoln gatvių. Priveža Dauglas Ave. karai.

M. Kasparaitis,
10-to apskričio rašt.

PRANEŠIMAS SLA. 2-ro APSKRIČIO KUOPOMS.

Taipgi atkreipkite domę visi Chicagos apylinkės SLA. kuopų organizatoriai ir Antro Auksinio Konkurso dalyviai.

Mes turėdami Sus. Lietuvių Amerikoje organizaciją, kuri tikrai pilniau ir geriau atsako gyvenimo dabartinėms sąlygoms susirgus arba nelaimei ištikus, negu by viena kita pašalpinių arba apsaugos draugijų, o dabartiniu laiku prasidėjus Antram Auksiniui Konkursui, musų šventa pareiga stengtis, kad tie šimtai ir tukstančiai lietuvių ir lietuvaičių, moraliai ir fiziškai sveikų, taptų nariais Susiv. Liet. Amerikoje.

Delto SLA. 2-ro apskričio suvažiavimas, įvykęs 18 d. sausio, 1925 m., ir nutarė, kad butų šaukiamas visų SLA. 2-ro apskričio (Chicagos ir apylinkės) kuopų organizatorių suvažiavimas, kuriame butų galima pateikti planus pasekmingam veikimui. Taigi dabar pranešiu, kad suvažiavimas įvyks 26 d. balandžio, 1925 m., 2-rą val. po pietų, Meldažio svetainėje, 2244 W. 23-rd Pl., Chicago, Ill.

SLA. kuopų organizatoriai ir Antro Auksinio Konkurso dalyviai visi malonėkite dalyvauti. Geistina, kad dalyvautų ir kuopų valdybų nariai ir kiti SLA. žymesni veikėjai šiame suvažiavime. Taipgi ir organizatoriai ir Auks. Konkurso dalyviai tų kuopų, kurios dar nepriklauso prie 2-ro apskričio, yra kviečiami dalyvauti. Svarstymuose jusų patariamas žodis yra pageidaujamas, o kartais gali buti ir labai naudingas.

J. M. Gelgaudas,
SLA. 2-ro apskr. org.,
4422 S. Artesian Ave.,
Chicago, Ill.

IŠ SLA. KUOPŲ DARBUOTĖS.

139 kp., Chicago, Ill.

Žiurėkit, kas čia daroma!

SLA. 2-ro apskričio praeitam suvažiavime, laikytam sausio 18 d., 1925 m., Burnside, Ill., A. D. P. Lietuvių Sekcijos politikieriai, susivarę visas savo davatkas, pervarė tarimą, kad apskritys turi remti jų grynai partinį įrankį — vaikų mokyklą, žinomą kaipo „Ateities žiedas". Tie patys politikieriai kovo 7 d. pervarė tokį pat tarimą ir SLA. 139 kuopoj. Po to, tuč tuojaus buvo įnešę, kad kuopa paaukotų tai jų mokyklai $20, bet griežtų protestų delei tarimas neperėjo. Tą tarimą jiem pavyko 13 balsų prieš 9 pervaryti balandžio 4 d. Kiti nariai, pasipiktinę jų grobuoniškumu, visai nebalsavo. Buvo išrinktas komitetas, kuriame pateko ir žemiau pasirašęs, kad pasiteirautų, keno ir kaip toji mokykla yra vedama.

Teiravimasis gi parodė, kad „Ateities žiedo" mokykla yra suorganizuota ir kontroliuojama išimtinai tik ADP. Lietuvių Sekcijos, A. L. D. L. Draugijos ir A. L. M. P. Susivienijimo. Visos trys šios organizacijos yra lietuvių komunistų oficialėmis partinėmis organizacijomis, kurios yra anti-lietuviškos ir pirmoje vietoje apaštalauja rusomanijai. Prie vadinamo „Ateities žiedo" yra prikergta dar kitas Amerikos Darbininkų Partijai narius gaudyt įrankis — Jaunų Darbininkų Lyga. Nė „Ateities žiedas", nė Jaunuolių Lyga valstybinio čarterio neturi, susirinkimus laiko bendrai ir abiejų protokolas yra rašoma vienas. Ir kaip „Ateities žiedo", taip ir Jaunuolių Lygos už vis svarbiausiu uždaviniu yra gaminti narius Amerikos Darbininkų Partijai iš Amerikoj augančių lietuvių vaikučių — berniukų ir mergelių. Mokytojai visi yra partiniai žmonės, kunu ir siela atsidavę partijos reikalam ir mokykloje viešpatauja tyriausia rusomanija.

Roselando apylinkės mokykloje vyriausiu mokytoju yra p. M. Bacevičius, ir kovo 7 d., ir balandžio 4 d. 139 kuopos susirinkimuose jis viešai ir griežtai pabriežė, kad jam visai nesvarbu, kad jo mokykloj esanti vaikučiai žinotų lietuvių istoriją — kas buvo Vytautas, Keistutis, Daukantas, Kudirka ir kiti lietuvių didvyriai. Tai buržuazijos išmislas ir tik buržujam tinka tai mokyti. Todel jis tokių „niek-niekių" nemokinąs. Vietoj to, jis mokinąs vaikučius „darbininkiškumo" — bolševizmo. Jis liepia ir net pinigines dovanas skiria tiem vaikam, kurie tinkamiausiai nupieš (jis sako numuliavos) ir aprašys bolševikus — Leniną, Zinovjevą ir kitus. („Ateities žiedo" globėjų susirinkime jis raportavo, ir taip yra protokole įrašyta, kad vaikučiai labai domisi jo mokinamu bolševizmu).

Taigi, iš šių kelių eilučių regis by kam bus aišku, kad SLA. 2-rą apskritį yra pasižaboję ir pasikinkę savo jienose partiniai politikieriai ir važiuoja juomi ten, kur jų partiniai reikalai juos veda. Dabar yra klausimas, kaip toli jie galės juomi važiuoti? Ar ilgai jie galės tyčiotis iš SLA. narių apsileidimo?

SLA. didžiumos narių pageidavimu yra, kad Amerikos lietuvių vaikučiai butų auklėjami grynai lietuviškoj dvasioj, idant ateity butų galima jais papildyti musų eiles Susivienijime. Bet ar jų geri norai galės kada išsipildyti, jeigu jų vaikučiai yra paimami auklėti anti-lietuviškų mokytojų, kuriems lietuvystė yra tik ant tiek brangi, ant kiek jie su jos pagalba gali išnaudoti lietuvius savo partijos naudai.

Šitam aršių lietuvystės neprietelių pasimojimui pasigrobti Amerikos lietuvių vaikučius turi buti padarytas galas iš pat pradžios. Ateinančiam apskričio suvažiavime Susivienijimui gero velijantys lietuviai turi sutriuškinti tą partinių grobuonių pervarytą tarimą ir patį apskritį visiškai paliuosuoti nuo jų globos. Jeigu nepartinės ir tautinės spalvos organizacijos, kokia yra SLA., apskritys turi remti „Ateities žiedą", tai tik tada, kada bus iš jo išsluota rusomanija ir įsteigta grynai lietuviška dvasia.

Julius Švitra.

P. S. Butų naudinga, kad Centro žmonės tartų žodį, ką galima daryti su tokiais nesuvaldomais grobuonimis, kurie prievarta skiriasi pinigus iš SLA. iždo savo grynai partiniams reikalams, ką jie yra padarę balandžio 4 d. 139 kuopos susirinkime. Ar gali Amerikos Darb. Partijos politikieriai smurto keliu eikvoti iš SLA. iždo pinigus? Šitas klausimas turi buti išspręstas tuojaus ir žinomas visiems SLA. nariams.

J. Š.

14 kp., Cleveland, Ohio.

Musų kuopos susirinkimas įvyko balandžio antrą dieną. Susirinkimą atidarė pirm. A. M. Praškevičius, ir po atlikimo pradžios susirinkimo paprastų formalumų, buvo svarstoma aplikacijos naujų narių, kurių prisirašė trys: Marijona Žydžiunienė, Ona Sadauskienė ir Kazė Platukienė.

Valdyba išdavė savo raportą kaslink tvėrimo jaunuolių čion augusių kuopos ir kaslink nario, kuris prašo pašalpos iš Našlaičių Fondo. Valdyba pranešė, kad šaukia jaunuolių susirinkimą bal. 17 d. ir kuriuos jaunuolius pažįsta, tai pakvies laiškais ir nariai, kurie turi paaugusių vaikų lai atsiunčia juos į minėtą susirinkimą. Susitvėrus kuopa iš čion augusio jaunimo galės tvarkytis pati, kaip jiems bus tinkamiau. Šitas yra svarbus žingsnis, nes mes pasitikime ant ateinančios kartos, kad jie senų narių pradėtą darbą varytų tolyn ir tobulintų. Kad ir Amerikoj gimę ir augę vistiek esame lietuviai ir yra musų šventa pareiga nešti musų tėvų vėliavą kada jie to neįstengs padaryti. Tai valio jaunimas į susirinkimą 17 d. balandžio ir sutverkime kitą gyvą kuopą Clevelande!

Kaslink nario reikalaujančio pagalbos, valdyba po ilgų tyrinėjimų išranda minėtą narį vertu pašalpos iš Našlių ir Našlaičių Fondo.

Raportas bilų ir baliaus komisijos išduotas galutinai ir priimtas, iš kurio pasirodė, kad jokių neaiškumų nebuta ir kad baliaus rengėjai dar savo pinigų dadėję per klaidą.

Pikniko komisija raportavo, kad dar nesurado tinkamo daržo ir pasilieka veikti ant toliaus. Pranešta, kad serga du kuopos nariai.

Iš finansų raštininko raporto pasirodė, kad musų kuopa stovi neblogiausia ir raportas yra sekantis: įeigų per pirmą 1925 metų bertainį buvo $1,019.87; buvo kuopos iždė su 1 d. sausio $58.57; bankoje ant nuošimčio $16.42; viso $1,094.-86; išsiųsta Centran ir kitos išlaidos $1,002.95; liekasi kuopoje $91.91, iš kurių yra $75.49 ant čekių bankoje ir $16.42 ant nuošimčių.

Nariai: prisirašė naujų 7; persikėlė iš kitur 5; suspenduotų 6; išbraukta 2; gerame stovyje yra 242 nariai.

Toliaus iškelta klausimas kaslink pirkimo gėlių vainiko bile nariui pasimirus. Diskusuota ilgą laiką ir vieni nariai varėsi, kad pirkti vainiką už 10 dolerių, kiti kad už 15 dol. ir po ilgų diskusijų buvo nubalsuota 17 balsų prieš 13, kad mirus bile nariui kuopa pirktų gėlių vainiką už 10 dol. Kad ir karštai tą dalyką diskusavo, vistiek draugiška dvasia viešpatavo laike diskusijų, nes sumuštos pusės nariai netik ką neužsigavo, bet nekurie prajuokino susirinkimą sakydami, kad jie grieztai atsisako mirti, jei tik už 10 dol. vainiką pirks!

Tiek to su juokais, bet šis yra gana sveikas nutarimas, nes netik draugijos simpatijos parodymas suramina nario šeimyną, bet ir kitus naujus narius pritraukia, kada jie pamato, kad numirusį narį taip gražiai atmena pasilikę jo draugai.

Toliau sekė raportas knygų kontrolės komisijos, kuris sutiko su finansų raštininko raportu ir tapo priimtas. Neesant daugiau reikalų susirinkimas užsidarė 9:30 val. vakare ir nariai išsiskyrstė kuogeriausiam upe.

F. J. Žuris — korespond.

---

212 kp., Kenosha, Wis.

Turiu už garbę pranešti S. L. A. 212 kuopos nariams ir abelnai visiems Kenoshos ir apylinkių lietuviams, kad SLA. 212 kuopa 3 d. gegužės (nedėlioj) Shlitzo svetainėj stato scenoj veikalą „Susiprato". Apart to, bus puikus programas, kurio išpildyme dalyvaus ir „Dailės Ratelis".

Kadangi „Dailės Ratelis" gyvuoja po musų SLA. 212 kp. čarteriu, tai beabejonės dės geriausių savo pastangų, kad puikiausia užganėdinus publiką ir tuomi atsilyginus kuopai už pastogę. Beabejonės kiekvienam iš musų bus malonu pasiklausyti gražių dainelių, stigų orkestros žavėjančios meliodijos. Bet negana to, po programui prie puikios orkestros galėsime pašokti lietuviškus ir kitokius šokius. Nepamirškit 3 val. po pietų pradžia.

Dar turiu pasakyti, kad S. L. A. 212 kuopa nutarė numažyt iki pusės įstojimo mokestį visiems lietuviams ir lietuvaitėms, kurie prisirašys į SLA. 212 kuopą iki 3 dienai gegužės. Taigi kenoshos lietuviams gera proga likti nariais musų didžiulės SLA. organizacijos.

Pagaliau dar turiu priminti visiems musų kuopos nariams ir narėms, kad mųs visų butina pareiga atsilankyti į aukščiau minėtą taip puikų parengimą praleisti linksmai laiką ir sustiprinti savo kuopą finansiškai.

Ig. Baubonis.

VISIEMS TIEMS, KURIEMS TAI SVARBU.

Visiems „Tėvynę" skaitantiems yra žinoma, jogei mieste Worcestery gyvuoja jau dvi SLA. kuopos. Seniaus čia gyvavo tik viena 57 kuopa, gi dabar greta jos yra nauja, pernykščių metų spalio mėnesy susitvėrus ir Pildomosios Tarybos pažymėta No. 318. Į šitą kuopą perėjo visi tie nariai, kurie negalėjo buti 57 kuopoje del tam tikrų priežasčių, kurių čia nematome reikalo aiškinti, kadangi tai praeities dalykas. Buvo dviejų nuomonių žmonės ir tarpe nuomonėmis besiskiriančiųjų įvyko nesutikimai, o nėsant kam nesutikimus prašalint, parsiėjo butinas reikalas skirtis ir taip iš vienos kuopos pasidarė dvi.

Nuo viso to įvykio praėjo jau pusė metų. Naujon kuopon perėję nariai užmišo viską kas atsitiko ir dabar ramiai savo kuopoje darbuojasi, tartum nieko nėra atsitikę, tik laikas nuo laiko mato laikraščiuose, kaip pašalinuiose, taip kartas nuo karto ir SLA. organe „Tėvynėje", nemalonius atbalsius, vis kylančius iš 57 kuopos. O tie balsai vis toki nervuoti, toki nerimti ir desperatiški, kad rodosi ieškoma keršto priemonių. Ir daug jau tokių neramių balsų buvo ir 318 kuopos nariai visus juos praleido nekreipę domės, vis manydami, jog upas atauš ir viskas nurims. Vienok to sulaukti negalima ir tie balsai vis pasikartoja ir vis su didesniu inirtimu atakuojant tai Pildomąją Tarybą, tai 318 kuopos veikėjus, buk šie stengėsi ar stengiasi suardyti 57 kuopą: tai atkalbinėja jos narius, tai be 57 kuopos žinios kiti persikelia į naują kuopą ir todel 57 kp. nežino kokius ligonius lankyti; tai šiaip, tai taip ir už viską tą rodoma didelis piktumas.

„Tėvynės" 34 No. skaitome 57 kuopos komisijos „viešą reikalavimą" iš Pildomosios Tarybos, idant ta pasiaiškintų, kodel nesutvarko Worcesterio kuopos ir bara, kam net prezidentas Gegužis nelaiko savo duotą prižadą. Ponas Gegužis savo rimtu straipsniu atsakė 57 kuopos komisijai ir visai kuopai paaiškino dalykus, todel čia nėra reikalo kalbėti apie viską tai, ką 57 kuopos komisija savo reikalavime išdėjo. Bet, kad be atlaidos 57 kuopos veikėjai vis daro priekaištus 318 kuopos veikėjams, sukraujant jiems kruvas visokių kalčių, tad matosi reikalas ir 318 kuopai bent vieną kartą pasiaiškinti, nes kai kas gali pamanyti, kad ištikrųjų čia dalykai taip dedasi, kaip tai nuolat garsina 57 kuopos veikėjai.

Taigi pirmiausia, sudraskyti 57 kuopą, ar ją sugriauti, niekas ir niekad neturėjo minties, nėgi mėgino tai daryti. Priešingai, visi tie nariai, kurie perėjo į 318 kuopą, budami 57 kuopoje, iki pat atsiskyrimo, viskuom dirbo kaip tik kas galėjo: dirbo įvairiuose kuopos parengimuose, aukavo kada aukos buvo renkamos, rinko apgarsinimus į programus, kiti vakarais knygyne dirbo, kiti kalbino ir prirašinėjo naujus narius. Tai yra ne užginčijamas faktas, kaip lygiai musų oponentai šiandien negali prirodyti, kad bent vienas kėsinosi ar nors manė kuomi nors pakenkti 57 kuopai.

Naujos kuopos tvėrimui priežastis buvo butina. 57 kuopoje nebuvo nė lemtos tvarkos, nė kontrolės, o vietoje to buvo didžiausia betvarkė. Susirinkimuose ėjo barniai ir jie kaskart vis aštrėjo. Tvarką nebuvo kam susirinkimuose palaikyti, nes jei kas dabar jau atsiskyrusių narių patėmijo del tvarkos, tas tuojau buvo išpravardžiuotas, iškoliotas, „sudrauguotas" ir tai vis buvo daroma todel, kad žmonės pasidrąsino budami kitokių pažiūrų pastebėti betvarkę. Ir nebuvo nė vieno susirinkimo, kuris kaip reikiant butų prasidėjęs ir pasibaigęs; be triukšmų, bei keiksnojimų ir įskaudinimų tų žmonių, kurie dirbo kuopai ir paties SLA. labui. Aršiausis chaosas kilo pasirodžius pirmininko ir iždininko incidentui. Ir nors tą viską buvo galima užbaigt viename susirinkime, tai visgi lyg tyčia visas dalykas per pusę metų kilnota iš susirinkimo į susirinkimą ir kiekviename susirinkime kelta desperatiškos revoliucijos: pasmerkimai, rezoliucijos, protestai ir vėl pasmerkimai. Ir jei dalis narių nebutų sudarius naują kuopą, tai be mažiausios abejonės tas incidentas nebutų pasibaigęs ir per kelis metus. Mat tiems žmonėms rupi tik savo rušies riaušės ar taip vadinamos „revoliucijos", vieton kad imtis rimto darbo, duodančio organizacijai naudą.

Prie tokių aplinkybių, suprantama, turėjo kokios nors permainos įvykti, ypatingai pasirodžius, kad kuopoje nėra žmonių, kurie mokėtų sutvarkyti finansus, delko pasirodė Centran siuntinėjimas jau beverčių čekių. Čia nariams pagrumojo pavojus netekimo narystės tiesų. Tatai-gi parsiėjo visiems rimtiems nariams pasiskirti vieną kelią: arba atsiskirti, arba pamesti Susivienijimą ir atsisakyti per praėjusius laikus įmokėtų savo duoklių. Ir jei nebutų buvę galima naują kuopą sudaryti, visi tie nariai, kurie šiandien yra perėję į 318 kuopą, Susivienijimą butų metę, nes 57 kuopoje buvimas priėjo savo rubežių. Ir bereikalo šiandien 57 kuopos veikėjai rodo konstituciją savo praeities išteisinimui. Pasitraukusieji nariai taipgi konstituciją pažįsta ir ja pasinaudoja reikalui esant. Jie naudojosi konstitucija ir ieškodami išeities iš kėblaus padėjimo, idant apsaugoti savo narystę, ir radę, jog naujos kuopos sudarymas yra leistinas, ėmėsi darbo, kuris pavyko, ačiu Pildomąjai Tarybai, kuri leisdama sudaryti 318 kuopą, sutaupė Susivienijimui burį narių, kurie perėjo naujon kuopon, ir kurie butų pametę Susivienijimą, jei naujos kuopos leidimo butų negauta.

Prie to viso liko dar vienas kėblumas, tai forma narių persikėlimo. Aiškiai buvo žinoma iš anksto, jog laikantės formos, 57 kuopa neduos persikėlimo lakštų (kaip kad neduoda ir šiandien), todel Pildomoji Taryba, gelbėdama situaciją ir pasinaudodama jai įstatymų suteikiamomis teisėmis, leido nariams keltis naujon kuopon be persikėlimo lakštų, nors delto Centro Sekretorei pasiėjo panešti daug sunkaus darbo, nes reikėjo prižiurėt persikeliančiųjų narių stovį ir skaitlių, bet sekretorė tuomi padarė Susivienijimui didelę naudą, nes sulaikė daug narių nuo pasitraukimo iš Susivienijimo.

Kas persikėlė į 318 kuopą, 57 kuopos veikėjai, ar jos valdyba, negali nežinoti, nes beveik pas kiekvieną persikėlusių narių, jei ne daugiau, tai po vieną kartą lankėsi namuose ar kur sueinant, kalbino grįžt į 57 kuopą. Tokiu budu jiems persikėlusieji nariai gerai žinomi ir visai bereikalingi priekaištai Centro sekretorei kaip ir ponui Gegužiui, buk jie nesutvarko Worcesterio kuopas. Jie savęs negali pateisinti nežinojimu net ir todel, kad šiandien tuliems 318 kuopos nariams 57 kuopos sekretorius siuntinėja paraginimus užsimokėti savo duokles. Jei jie tikrai nežinotų kas persikėlė ar kas ne persikėlė, tai tokius paraginimus jie siuntinėtų visiems 318 kuopos nariams. Dabar gi jie tai daro tik kai kuriems, sulig nuožiuros ar palankumo, kad pasitraukti juos atgal pas save, ar bent tai rizikuoja. Taigi toks rizikas aiškiai parodo, kad tas „nežinojimas" yra nuduodamas tyčia.

Narius iš 57 kuopos niekas ne atkalbinėja. Jeigu 318 kuopos organizatoriams pasitaiko pakalbint naują narį ar kandidatą į narius tokį žmogų, kuris jau yra ar buvo kalbintas 57 kuopos organizatorių, tai įvyko galbut todel, kad nežinota, jog tas žmogus jau buvo kalbintas į kitą kuopą. Bet tas galėjo atsitikti ir taip, kad 57 kp. organizatoriai kalbino savo kuopon ir 318 kp. organizatorių kalbintą žmogų. Tai yra dalykas, kurį visgi neverta skaityti jau taip blogu ir net griaunančiu, ar ardančiu.

Su ligonių lankymais irgi tas pats. Buvo atsitikimas, kad vienam nariui, jau persikėlusiam į 318 kp., susirgus, dagirdęs apie tai 57 kp. prot. sekretorius V. Navikas nunešė lankytojų blanką, bet ten rado jau 318 kp. sekretoriaus paliktą blanką. Tai buvo pradžioje lapkričio mėnesio praėjusių metų, taigi jau gana seniai. Ir tai buvo tik tas vienas atsitikimas. Tad del vieno ir tai jau taip seniai įvykusio atsitikimo, visgi neverta kelti „revoliucijas" kasdien, pusei metų praėjus. O jeigu 57 kp. negauna tvarkos su ligonių lankytojais, kurie, nenorėdami eiti ligonius lankyti, sako, kad ligoniai jau kitoje kuopoje, tai čia jau dalykas 57 kuopos, į kurios reikalus mes nesikišame, nors galėtume ir paabejoti apie buvimą ten reikalingos disciplinos.

Taigi, iš visko kas čia pasakyta matome, kad čia nėra nė mažiausios kaltės nė Pildomosios Tarybos, nė 318 kuopos veikėjų, nė šios kuopos tvėrėjų. Prie to visko prieita susidėjus aplinkybėms ir pasielgta, kaip ir dabar visur iš mųs pusės elgiamasi, kuoteisingiausia, o visos kaltės, kurios mums taip jau daug kartų viešai prikaišiojama, neturi jokio pamato, kaip lygiai yra be pamato ir visi priekaištai Pildomąjai Tarybai, ar „Tėvynės" redakcijai, ar bent kam iš Pildomosios Tarybos. Na, jei tai daroma tik iš papratimo, kad bile tik triukšmauti, tai jau kitas dalykas. Bet visgi butų daug naudingiau, kad vieton to butų imtasi rimto ir sveiko darbo, o tada butų sveikiau ir tiems, kurie mėgsta neramumus. Mes iš savo pusės jaučiamės nuo visko liuosi ir laimingi. Narių turime porą šimtų, iš kurių keletas desėtkų yra persikėlę iš 57 kuopos ir likę — tai nauji. Nuo pradžios sausio persikėlimą narių iš 57 kp. be persikėlimo lašktų, esame panaikinę. Turime pinigų ir narių. Turime darbščią valdybą. Pas mus susirinkimuose ir visuose parengimuose ramu, gera tvarka, nėra jokių riksmų nė keiksmų. Valdyba kaip ir visos komisijos, savo pareigas išpildo iki raidei. Žodžiu sakant, mes jaučiamės laimingi savo kuopoje ramiai gyvendami. Ir iš širdies linkime, kad kada nors tokio laimingo, arba bent panašaus gyvenimo susilauktų ir 57 kuopa. Dabartinės jos gyvenimo atmosferos mes jai ne pavydime, bet visgi, kaipo kuopai tos pačios organizacijos, broliškai linkime kuogeriausių pasekmių, ypatingai pasigydymo iš tų triukšmų, lermų ir užėstinų kerštavimų, nes tai labai ne sveika.

Šitą kiek ilgoką raštą mes skelbiame ne tam, kad polemizavus su 57 kuopa, ar tam, kad ką nors iš jos veikėjų užgavus. Mes pakėlėme balsą tik todel, kad dar ikišiol nė vieną kartą ne atsiliepėme į visus mums ir Pildomąjai Tarybai kartu su mumis darytus priekaištus, visai bereikalingai. Šitas mųs atsiliepimas yra pirmutinis tame reikale ir paskutinis. Mes skaitėme reikalingu bent kartą prabilti, kuomet mųs sądraugai mus taip tankiai skundžia laikraščių skaitytojams, kurie gali ir patikėti, jog tie visi skundai teisingi. Užtikriname, kad tai vis be pamato, tik iš upo pakilimo išdygę. Jei pačioje pradžioje tarpe tulų narių buvo koks susikirtimas, tai juk naturališka: be to negalima buvo apsieiti ir to išvengti. Bet tai jau viskas seniai praėjo ir viską tą laikas užmiršti.

Baigdami, galiaus, mes kviečiame ir 57 kuopą prie rimto darbo, kaip savo vidujiniam gyvenime, taip ir paties Susivienijimo labui. Užmirškite viską kas buvo, taip kaip mes viską užmiršome. Pripažinkite mums tiesą, jog dviese daugiau nuveiksime, negu pavieniu, kad ir tą patį darbą dirbant atskirai, kuomet vieni dirbsime, o kiti vis tik priekabių ieškosime ir ieškosime tik progų, kad laikraščiuose ir susirinkimuose prirėkauti. Gana rėkavimų ir gana pykčių. Mes išgelbėjome burį narių, sulaikant nuo pasitraukimo iš Susivienijimo, jųs užbaigėte savo nesmagumus del finansų betvarkės, dabar imkimės prie darbo. Štai, Pildomoji Taryba paskelbė konkursą. Mes jau rengiamės į darbą, kad laimėjus. Jųs imkitės to paties, o pamatysime, jog iš to bus nauda ir kuopom, ir organizatoriam, ir pačiam Susivienijimui. Prirašykime naujų narių kuodaugiausia. Tai bus nauda. Iš barnių laikraščiuose, naudos niekam nėra.

Varde SLA. 318 kuopos—
Pirm. — **K. Budinavičius,**
Sekret. — **J. Krasinskas.**

SLA. KUOPŲ VIRŠININKAI 1925 METAMS.

210 kp., Williamstown, Pa.

V. Degutis — pirm., A. Braunis vice-pirm., A. Žukauskas — fin. sekr., St. Beniulis— prot. sekr., S. Pikelavičius — iždininkas, A. Aukštakalnis ir S. Premeneckis — iždininkas. glob., M. Degutienė — org., J. Čiapas— marš.

211 kp., Mahanoy City, Pa.

A. Pajauskas — pirm., J. Vizbaras — vice-pirm., V. J. Mikelionis — fin. sekr., J. Nevulis — prot. sekr., J. Aleksynas — iždininkas, P. Kasparas ir J. Miliunas — iždininkas. glob., J. Jokubonis — marš., Dr. John Hudock — d-ras-kvot.

212 kp., Kenosha, Wis.

J. Marcinkevičius — pirm., A. Kunca — vice-pirm., A. A. Pakšys — fin. sekr. ir org., J. Kasputis — prot. sekr., F. Povilenskis — iždininkas. J. Kasparas, V. Kelpšas ir A. Mataitis — iždininkas. glob., J. Bitvinskis — marš., Ig. Baubonis — koresp., F. Rasčius — draug. kom., Dr. H. L. Rose — d-ras-kvot.

213 kp., Purse Glove, W. Va.

J. Melinauskas — pirm., J. Barusnevičius — vice-pirm., F. Dargužis — fin. sekr., M. Barusnevičienė — prot. sekr., J. Urbonas — iždininkas, O. Dargužienė ir J. Masys — iždininkas. glob., J. Grazulevičius ir K. Braslauskas — lig. lank., P. Dargužis— marš.

214 kp., St. Louis, Mo.

P. R. Baltrušaitis — pirm., M. Mikaila — vice-pirm., J. V. Klastaitis — fin. sekr., J. K. Dėčkus — prot. sekr., K. Mančinskas — iždininkas, A. Kudys — iždininkas. glob., Dr. R. Gzell — d-ras-kvot.

215 kp., Poolville, N. Y.

J. Migonis — pirm., M. Kazlauskas — vice-pirm., M. Minikevičius — fin. sekr., K. Bigelis — prot. sekr., O. Minikevičienė — iždininkas, Ig. Mardosa — org.

216 kp., Erie, Pa.

M. Ražanauskas — pirm., V. P. Matulevičius — sekr., B. Ivanauskas — iždininkas, J. Alijošaitis ir F. Markevičius — iždininkas. glob.

217 kp., Depue, Ill.

A. Ribikauskas — pirm., O. M. Šmuilienė — vice-pirm., J. Šmuilis — sekr. ir org., M. Ribikauskienė — iždininkas, A. Kiedrauskas ir B. Kazanavičius — iždininkas. glob., Dr. A. Skenlen — d-ras-kvot.

220 kp., Universal, Ind.

K. Ruzgis — pirm., M. Sarapinas — vice-pirm., M. Mikna — sekr., O. Kunskienė — iždininkas, K. Jankauskas ir M. Jurevičius — iždininkas. glob., M. Križenauskas — org.

222 kp., Michigan City, Ind.

M. Lašas — pirm., D. Šokis — vice-pirm., P. Lukauskas — fin. sekr., D. Garbenis — prot. sekr., J. Deilys — iždininkas, L. Glinskas ir A. Gamalauskas— iždininkas. glob., J. Eitauskas — marš., Dr. Foster — d-ras-kvot.

224 kp., Bulpitt, Ill.

P. Milončius — pirm., P. Bagdonas — vice-pirm., K. Svinkunas — fin. sekr., J. Drazdžiulis — prot. sekr., M. Utaras — iždininkas, S. Paliulis ir J. Mikna — iždininkas. glob., J. Jievalta — org., D. Jančiulis — marš.

230 kp., Wanamie, Pa.

J. Jenčaras — pirm., M. Stankevičius — vice-pirm., P. Šarkšnas — fin. sekr., V. Stravinskas — prot. sekr., J. Rečunas — iždininkas, O. Stravinskienė ir S. Andriušis — iždininkas. glob., J. Tulickas — org., M. Juknevičius ir S. Franka — lig. lank.

231 kp., Easton, Pa.

P. Kaulius — pirm., L. Tilvikas — vice-pirm., J. Bimba — fin. sekr., A. Švengžda — prot. sekr., A. Danielius — iždininkas, J. Jankauskas ir K. Dabulskis — iždininkas. glob., P. Lapė — org., J. Simanauskas — marš.

232 kp., Thomas, W. Va.

J. Keblaitis — pirm., A. A. Gaškienė — vice-pirm., M. L. Balčiunas — fin. sekr. ir koresp., V. Ambrozevičius — prot. sekr., J. Kranauskas — iždininkas, T. B. Gedvilienė, E. J. Grigaliunienė ir L. M. Balčiunienė — iždininkas. glob., J. Geibys — marš., K. Mikėnas, J. Milkintas ir K. Subačius — parengimų kom.

233 kp., Herkimer, N. Y.

A. Dargužis — pirm., J. Matulaitis — vice-pirm., A. Daniunas — fin. sekr., V. Bluvas — prot. sekr., J. Binkus — iždininkas, K. Jurėnas ir P. Terliackas — iždininkas. glob., A. Rukuiža — marš., F. Meiliunas ir S. Aleksandravičius — lig. lank., Dr. A. S. Fagan — d-ras-kvot.

235 kp., Cherry, Ill.

J. Ampusaitis — pirm., V. Burba — vice-pirm., J. Grigalavičius — fin. ir prot. sekr. ir org., A. Ampusaitis — iždininkas, M. Vilaišis ir A. Sadauskas — iždininkas. glob.

237 kp., Camden, N. J.

J. Klevinskas — pirm., J. Žemaitis — vice-pirm., E. Levanas — fin. sekr., A. Speras — prot. sekr., F. Kačanas — iždininkas.

238 kp., Belle Valley, Ohio.

J. Vaitekunas — pirm., V. Stasiunas — fin. sekr., P. Jacevičius — prot. sekr., J. Gečius — iždininkas, J. Skodžius — iždininkas. glob.

240 kp., Oregon City, Ore.

A. F. Brazinskas — pirm. ir org., Ig. Laurušonis — vice-pirm., A. Alijošius — sekr., P. Navalinskas — iždininkas, S. Danilevičius ir A. Šarka — iždininkas. glob.

242 kp., Gary, Ind.

J. Svambaris — pirm., K. Andriušiunas — vice-pirm., J. Paškauskas — sekr., E. Paškauskienė — iždininkas, A. Kučinskas ir K. Lasčius — iždininkas. glob., M. Stepenas — org.

243 kp., Fitchburg, Mass.

K. Vaikšnoras — pirm., F. Jakštys — fin. sekr., V. Pšelgauskas — prot. sekr., V. J. Pšelgauskas — iždininkas, B. Dapkytė — org., Dr. Hoover — d-ras-kvot.

245 kp., Newark, N. J.

K. Verbas — pirm., Ig. Urbonas — vice-pirm., J. Šoliunas — fin. sekr., P. Lojavičius — prot. sekr., O. Kaminskienė — iždininkas, N. Loveika — marš.

246 kp., Plymouth, Pa.

S. Laukevičius — pirm., A. Baigis — vice-pirm., K. Gaidziunas sekr. ir org., V. Tamašauskas — iždininkas, V. Zekonis ir K. Andreikis — iždininkas. glob., J. Austra — marš., Dr. G. L. Gabell — d-ras-kvot.

247 kp., Woodlawn, Pa.

A. Beniulis — pirm., A. Steponavičius — vice-pirm., J. Plečkaitis — sekr., iždininkas ir org., O. Plečkaitienė ir K. Medelienė — lig. lank.

248 kp., So. Norwalk, Conn.

S. Raila — pirm., B. Banelis — sekr.

251 kp., Chicago, Ill.

D. Šiurkus — pirm., P. Ribikauskas — vice-pirm., J. Meknius — fin. sekr., J. Žekonis — prot. sekr., J. Kiauda — iždininkas, J. Zoris — iždininkas. glob., O. Kiaudienė — org., Dr. S. Naikelis — d-ras-kvot.

252 kp., Muskegon, Mich.

J. Povilaitis — pirm., J. Valukonis — vice-pirm. ir org., A. Kaminskas — sekr., V. Gendvilas ir P. Šukis — iždininkas. glob., J. Merkevičius — org.

254 kp., Madison, Ill.

St. Misiukonis — pirm., J. Budris — vice-pirm., V. Kudarauskas — sekr., L. Pilvinis — iždininkas, J. Budris ir P. Kabošius — iždininkas. glob.

256 kp., Osceola Mills, Pa.

B. Puzonas — pirm., J. Giedraitis — vice-pirm., M. Makarevičius — fin. sekr. ir org., Ip. Šimelionis — prot. sekr., V. Grigaravičius — iždininkas, M. Osipavičius ir A. Rudzinskas — iždininkas. glob., J. Lukoševičius — lig. lank., S. Sakalauskas — marš., Dr. G. A. Rickitts — d-ras-kvot.

258 kp., Washington, Pa.

M. Mikalauskas — pirm., T. Jakimonis — fin. sekr., S. Virbickas — iždininkas, B. Lukoševičius — org.

266 kp., Castle Shanon, Pa.

P. Laurinaitis — pirm., B. Bagužas — vice-pirm., K. Urmonas — fin. sekr. ir org., J. Poniškaitis — prot. sekr., J. Blaževičius — iždininkas, J. Jokubauskas, Z. Urmonienė ir V. Mikelionis — iždininkas. glob., M. Mažeikis ir B. Bogužas — lig. lank., A. Stanevičius — marš., Dr. Wm. Scott — d-ras-kvot.

267 kp., Wyoming, Pa.

J. Kadaras — pirm. ir org., M. Baldauskiutė — fin. sekr., M. Grigutis — prot. sekr., T. Matulis — iždininkas, J. Čižauskas ir P. Pacenka — iždininkas. glob.

(Daugiau bus)

Popiežiaus Konkordatas su Lenkija

Rašo *Domas Klausutis.*

(Tąsa iš pereito num.)

Iš to matyti, kad Vatikaną kaž kas įbaugino ir paskatino tą žygį padaryti.

Čia, Vatikanui, gal nemaža baimės įvarė Europos politikos keitimasis, ypač didžiųjų valstybių reikalavimas revizuoti Lenkijos rubežius. Antra, labai pablogėjus Vatikano ir Prancuzijos santykiams, Romoje panorėta turėti imperialistinę Lenkiją savo globoje. Lenkai, dabar Kristaus vardu, popiežiaus palaiminti galės eiti pasaulio užkariauti, jei Lietuvos „Geležinio Vilko" narsuoliai pirma jiems galvas nenusukinės!

Vatikanas, pasirašydamas tokį konkordatą su Lenkija, legalizavo Želigovskio smurtą, Dievo vardu pamynė po savo kojų teisybės ir teisėtumo dėsnius ir tuo padarė Lietuvai amžiną moralę skriaudą. Popiežius, šventosios Treybės vardu palaimino lenkų plėšikų darbus!...

Konkordatas norėta padaryti ir su Lietuva. Jezuitas Zecchini šiais metais (sausio 30 d., 1925) vedė derybas su Lietuvos krikščioniškąja valdžia. Derybos ėjo galima sakyti labai sklaudžiai, kol paliesta Vilniaus kraštas. Čia „monsign." Zecchini padarė „rezervų" ir kitą posėdį žadėjo pasiulyti savo kontrprojektą. Tačiau praslinko visas mėnuo laiko, o Zecchini su visu kontrprojektu kažin kur pradingo. Matyt suprato iš kur vėjas pučia.

Pagaliau paaiškėjo, kad arcivyskupas Zecchini neturėjo įgaliavimų konkordato deryboms vesti; jis Lietuvoje gyvena ir savo darbą dirbo neturėdamas kreditivinių raštų, Lietuvos kunigų atkviestas.

Musų užsienių reikalų ministeris p. Čarneckis šį kartą labai netikusiai padarė, pradėdamas su tokiu „atstovu" derybas. Tiesa pasakius, ir šiaip jau iš p. Čarneckio ministeriavimo mes gerų vaisių nesusilaukėme. Ir jei Dievas duos jam ilgiau ministeriauti, mums rodos Lietuvos užsienių politikos reikalai nepagerės, lygiai, kaip nepagerėjo Vilniaus reikalai. Jezuito Zecchini toleravimas mus įtikino, kad Čarneckiui daugiau rupėta savo partijos nei valstybės reikalai.

Dabar, kurių vaisių susilauksime iš Vatikano ir Lenkijos konkordato? Čia, be ilgų išvedžiojimų galime pasakyti ar nuspėti Lietuvai didelį pavojų. Konkordato pagalba, neužilgio prasidės Vilniaus krašte lietuvių terorizavimas per bažnyčias. Konkordatas bus lenkams geriausias įrankis Vilniaus kraštui nutautinti. Šiuo atvėju, popiežius padarė lietuvių tautai amžiną skriaudą. Popiežiaus palaiminti, šventosios dvasios „įkvėpti" lenkų vyskupai pavers Vilniaus krašto bažnyčias lenkinimo, tai yra „polskiej viary" įstaigomis. Taigi, čia popiežiaus padarytasis žygis yra lygus Želigovskio žygio darbui. Delto rašytojas A. Vienuolis pavadino popiežių Želigovskiu XI-jų. Mes pritariame Vienuoliui iš visos širdies. Trumpai sakant, konkordatu paskelbta Vilniaus kraštui ilgų amžių karas. Kuri tauta laimės šiame kare, sunku nuspėti. Tačiau reikia konstatuoti čia esančią didelę lenkų juodąją armiją, kuriai nugalėti lietuvių tauta neturi savo milžinų. Bet vis delto, mes netikime, kad popiežiaus ir Lenkijos konkondatas amžinai yra pastatytas ant stiprios uolos pamato, kurio nė pragaro vartai nesugriaus...

Bet kas daryti toliau? Čia yra daug skirtingų nuomonių. Mes paminėsime Lietuvos kunigų nuomonę ir iš to padarysime savo išvadas.

Buvęs užsienių reikalų ministeris kun. J. Purickis, kurį lietuvių tauta vadina didžiausiu kaltininku Vilniaus pralaimėjime, prisidengęs Vygando slapyvarde, viešai, per valdžios laikraštį, pataria Lietuvos visuomenei nesipykinti su popiežiumi ir sako: „Pareikšdami Vatikanui griežčiausią protestą prieš Vilniaus vyskupijos inkorporavimą lenkų bažnyčios organizacijon, mes privalome pareikalauti, kad popiežius, tam tikru protokolu šiek tiek pakeistų konkordato griežtumą." Taip kalba viešai „krikščioniškosios" politikos atstovas, kunigas, tuo metu, kai lietuvių tauta didžiausiu pasipiktinimu sutiko ir pasmerkė tą nedraugingą popiežiaus žygio darbą. Šiaip jau Puriekiui, kaipo kunigui, tas popiežiaus konkordatas, turbut, nėra perdaug baisus. O žinodami, kad Lietuvoje šeimyninkauja vien kunigai, mes įvertiname tų kunigų „kovą" prieš popiežių. Ir kaip čia „kovoti" broliams prieš brolius, kurie, budami „Dievo dvasioje" yra patepti „šventuoju aliejum" į dangaus karalystę... Taigi, Lietuvos kunigai, su kunigu Puriekiu priešaky, yra tos nuomonės, kad popiežiaus konkordatas formaliai galima palikti toks, kaip jis yra, tik praktikoje reikėtų šiek tiek suminkštinti jo griežtumas. Vadinasi, kunigai sutinka priimti visus konkordato vaisius ir žemai nusilenkti Kristaus „vietininko" kojoms...

Lietuvoje neleidžiama „perdaug" protestuoti prieš popiežiaus konkordatą. Liaudies protestų nė vienas „krikščioniškųjų" laikraščių nespausdina. Laukiamasai valdžios „griežtas" protestas, žinoma baigsis popiežiaus palaiminimu. Žodžiu sakant, viskas daroma kaip „reikia". Taigi, matyt išsipildys kunigo Čibiro Vilniuje skelbiamas pranašavimas, girdi lietuviai nesusitarę su lenkais del Vilniaus derybose Briuksely ir Ženevoje, tikrų tikriausia galės susitarti Romoje. Tokia tendencija buvo skelbiama lietuvių kunigų leidžiamuose laikraščiuose Vilniuje. Delto, šiaip ar taip, Lietuvos kunigų dėka, konkordatas pasiliks, kaip jis yra pasirašytas, o Lietuva turės iškęsti naują smugį.

Del popiežiaus su Lenkija konkordato atsiradimo, daugiausia yra kaltas Lietuvos atstovas prie Vatikano, p. Macevičius; jo tiesiogine pareiga buvo apginti Vilnius nuo popiežiaus piktojo žygio darbo. Tačiau, p. Macevičius, ilgoką laiką išsėdėjęs Romoje, matyt nieko daugiau bus nedaręs atlikdamas savo diplomatinę pareigą — tik šventųjų mišių klausymu ir pasimeldimu už Lietuvos ateitį ir taiką su lenkais...

Nekalbėdami apie tai, kad popiežius šiuo savo žygio darbu, t. y. Vatikano ir Lenkijos konkordato aktu, padarė didžiausį smugį katalikiškąjam pasauliui ir darydami išvadas iš to viso kas aukščiau pasakyta, konkrečiai pasisakome, jog čia Lietuvai tėra vienintėlis išėjimas — *nenutraukti santykius su Vatikanu.* Teatsimins Vatikanas žilosios senovės laikus, kai lietuviai popiežiaus neglobojami turėjo daugiau savo milžinų, kurie žmonijos gerovei šventai tarnavo.

Kaunas.

1925—III—10.

Klerikalai ir Realinė Mariampolės Gimnazija

1918 metais baigiantis didžiajam karui daugelis buvusių Rusijoje lietuvių skubėjo sugrįžti Lietuvon, kad čia statyti sugriautą ir sunaikintą gyvenimą. Da esant Lietuvoje vokiečių okupacijai keletas pažangiųjų inteligentų, ukininkų ir grįžusių tuo metu Lietuvon mokytojų, matydami, kad mokyklą jau naudoja savo tikslams ir okupantai vokiečiai ir jų pataikunai — kunigai, ryžosi sukurti tokią mokyklą, kuri paruoštų sunaikintam kraštui ne klerikalų pakalikus ir visokių monų šalininkus, o sąmoningus laisvos minties piliečius. Buvo prašyta vokiečių okupacinės valdžios, kad leistų atidaryti Mariampolėje Realinę gimnaziją. Tačiau Mariampolės vokiečių viršininkas (Kreishauptmanas) pareiškė, kad kunigai tokios mokyklos nenori ir del to jis negalįs leisti ją atidaryti. Tai buvo pirmoji da neįsikurusios Realinės gimnazijos pažintis su Lietuvos klerikalais. Nugriuvus Kaizeriui, išeidami iš Lietuvos vokiečiai leidimą atidaryti Realinę gimnaziją davė ir susikurusi Vilniuje pirmoji lietuvių valdžia tą leidimą patvirtino. Mokykla atsidarė 1919 m. sausio 10 dieną ir tuo budu pirmasai klerikalų žygis nuėjo niekais.

Manydami, turį didelę įtaką į kaimo žmones iš sakyklų ir visose kitose jiems prieinamose vietose klerikalai šmeižia naujai atsidariusią mokyklą ir įkalbinėja žmones, kad neleistų vaikų. Tačiau mokykla dviejų savaičių laikotarpiu jau turėjo pilnas visas septynias pagrindinias klases ir 1919 m. sausio pabaigoje verčiama buvo atidaryti net tris priedines klases del didelio skaičiaus norinčiųjų mokytis. Ir antrasai jau mokyklos šmeižiamasis klerikalų žygis nevyko.

Gimnazijos steigėjai nusistatė neversti mokytis tikybos tuos vaikus, kurių tėvai to nenori, ir tokiomis sąlygomis buvo kviestas katalikų tikybos mokytojas. Manydami turėsią žmonėse pasisekimo, klerikalai nusistatė Realinę gimnaziją subedievinti. Tuo reikalu pasiunčia į gimnaziją mokyti vaikus tikybos jau žinomą, rodosi, ir Amerikoje vienuolį kunigą Kazį Reklaitį, kuris atėjęs į mokyklą, pavuostęs raštinės sienas, net nebuvęs nė vienoje klasėje, išeina ir raštu pareiškia, kad Realinėje gimnazijoje kunigas negali dirbti. Norintieji savo vaikus mokyti tikybos tėvai, gimnazijos administracijos padedami, kreipiasi į vyskupą, kad skirtų tikybos mokytoją. Prieš pabaigą mokslo metų buvo paskirtas mokyti tikybą kun. Borisevičius, kuris, kad atbaidyti naujai stojančių moksleivių tėvus nuo gimnazijos, prieš pat naujų mokinių priėmimą pameta mokyklą. Kviečiamas trečias tikybos mokytojas ir pusei metų praslinkus, vyskupijos skiriamas gerai Amerikoje žinomas kun. Česaitis. Šitas kunigas mokytojaudamas gimnazijoje reiškia didelio nepasitenkinimo mokyklos tvarka, mokiniais ir mokytojais, mėgina panaudoti mokinių tėvų visuotinus susirinkimus mokyklos pertvarkymui, tačiau, išklausęs net katalikų žmonelių papeikimą del savo siulymų, pameta mokyklą 1920 metų kovo mėn. Klerikalai skelbte skelbia, kad Realinė gimnazija yra tikrai bedieviška, kad nė vienas katalikas neleistų į ją savo vaiko, nes trys kunigai negalėjo ir atsisakė joje mokytojauti. Ir šitas darbas nepasiekė tikslo, nes gimnazijos mokinių skaičius nesumažėjo.

Tuomet, kai Steigiamasis Lietuvos Seimas paskelbė Konstituciją, kurioje yra pasakyta, kad tikybos mokymas mokykloje yra visiems mokiniams privalomas, 1923 metais rugpiučio mėnesį buvo R. gimnazijai paskirtas ketvirtas tikybos mokytojas, kuris išbuvo ligi spalių mėn. 1924 m. ir pasitraukė del to, kad Realinės gimnazijos salėje buvo d-ro J. Šliupo vieša paskaita „Laisvamanybė".

Klerikalai, matydami, kad mokyklos subedievinimas neduoda tokios naudos, kokios jie norėtų, imasi da stambesnių mokyklai griautі priemonių ir nusistato Realinę Mariampolės gimnaziją subolševikinti, kad galėtų be aiškinimosi mokyklą likviduoti. Čia jie naudoja jų rankose esančius, jų reikalams pataikaujančius policijos ir kitus valdininkus. Metas į metą daromos kratos, tardomi ir areštuojami mokiniai, bylos atiduodamos teismui ir nors iš keleto šimtų gimnazijos mokinių jau buvo areštuotų ir tardytų keletas dešimčių, tačiau ligi šiol nė vienas Realinės gimnazijos mokinys da nebuvo teismo pripažintas kaltu. Gimnazijoje, net klasėse pamokų metu, ginkluoti granatomis ir šautuvais policininkai velka mokinius į kalėjimą, tardydami muša kumščiomis, išvilkę nuogus ir pridengę šlapiu maišu, kad nebutų žaizdų plaka, muša šautuvų šompolais (plieniniais virbalais), leidžia pro smegenis, krutinę elektros srovę ir tt., žodžiu, elgiasi neblogiau, negu šventosios inkvizicijos laikais. Visa tai daro užrišę mokiniams akis, užėmę burną ir mušimu priversdami mokinius parašyti ir pasirašyti protokoluose, kad tardymo metu jokios kankinamosios priemonės nevartotos. Taip, pavuzdžiui, buvo kankinami III ir IV kliasių vaikai broliai Mažeikai.

Gruodžio mėnesį 1924 metų slapti policijos agentai bandė įeiti į R. gimnazijos direktoriaus butą nesant jam nemieje. Nėra rei kalo aiškinti, kuris tikslas čia norėta pasiekti. Tačiau sužinoję, kad nesant namieje direktoriaus jiems nevyks bute šeimininkauti, vėliau čia nesirodė. Kadangi ir namai, kuriuose yra Realinė Mariampolės gimnazija, gimnazijos administracijos stropiai saugojami, rakinami, kad joks pašalietis negalėtų be žinios į namus įeiti, todel klerikalų policijos slapti ir neslapti agentai savo dėmesį ir veikimą nukreipė į „Žiburėlio" bendrabučio namus, kuriuose gyvena ir Realinės Mariampolės gimnazijos mokinių.

1918 metų pabaigoje, baigiantis vokiečių okupacijai Lietuvoje, Mariampolės pažangesnieji žmonės, norėdami padėti eiti mokslą Lietuvos jaunuomenei, kuri del karo ir okupacijos buvo likusi be lėšų ir galimybės tęsti mokslą, įkurė moksleivių bendrabutį Mariampolėje tuo budu atgaivindami Lietuvoje „Žiburėlio" dr-ją moksleiviams šelpti. Bendrabučiui butas buvo gautas iš okupacijos metu ten buvusios rusų belaisvių stovyklos. Tame name ligi tol buvo stovyklos sandėlis. Kadangi namas buvo vokiečių paliktas be durių ir langų, tai „Žiburėlio" dr-ja, padariusi reikalingiausią bendrabučiui remontą, apgyvendino jame apie 20 mokinių. Del lėšų stokos kai kurie lauko įėjimai į bendrabučio namus, į namų viršaus pastogę buvo ir yra ligi šiol atviri. Vėliau lėšų stoka privertė „Žiburėlio" dr-ją bendrabutį pasiaurinti ir namų apačią išnuomuoti.

Čia dabar gyvena d-ro Matulaičio ir menininko Šiukieno šeimos. Jau šešetas metų, kai „Žiburėlio" bendrabutis šiuose namuose gyvuoja ir yra laikomas ypatingoje policijos priežiuroje. Nebuvo metų, kuriais čia policija nebutų dariusi kratų ir nieko įtariamo niekad nerasdavo. Vasaros atostogų metu šis namas esti pilnoje bendrabučio šeimininkės davatkos Onos Grigaitytės žinioje, pas kurią atostogų metu lankėsi politinės policijos agentai. Čia vasaros metu gyvendavo ir įvairių vasaros kursų lankytojai.

Šių metų sausio 12 dieną klerikalai per savo agentus ryžosi gimnazijai duoti paskutinį smugį. 12-tą nakties valandą įsiveržė į „Žiburėlio" bendrabučio namus, darė kratą R. gimnazijos mokytojo d-ro Matulaičio bute ir bendrabučio kambariuose, kuriuose gyvena Realinės gimnazijos mokiniai. Bute d-ro Matulaičio ir bendrabučio kambariuose nieko baustino įstatymais nerasta. Bet d-ras Matulaitis ir 4 R. gimnazijos mokiniai buvo areštuoti. Keletui valandų praslinkus po šio įvykio, policija vėla grįžo ir įėjusi į niekad nerakinamą visiems net pašaliečiams įeinamą „Žiburėlio" bendrabučio namų viršaus pastogę, prie pat įėjimo iš karto rado 12-ka granatų. Išvados aiškios: Mariampolėje piliečiai kalba ir pasako net pavardę turinčio ryšius su policija žmogaus, kuris tas granatas čia padėjo.

Jeigu prie šių žygių pridėti klerikalų vedamos Švietimo Ministerijos jau žinomą elgėsį su R. gimnazija, kuri del atimtos pašalpos liko be lėšų, klerikalų laikraščio „Ryto" ir kitų pramanytus rašymus, tai bus suprantama, kokį baisų gyvenimą gyvena dabar pažangioji Lietuvos mokykla.

Šitoki darbai jau yra nepakenčiami. Ir kiekvieno žmogaus, net padoraus klerikalo, širdis del to turėtų sudrebėti, o kiekvienas pažangusis lietuvis turėtų dėti visas pastangas, kad greičiau ateitų juodosios klerikalų sauvalės galas.

Suvalkietis.

Švenčių Įstatymas

Aną savaitę pradėjo veikti Seimo priimtas švenčių įstatymas. Seimas sugaišino ne maža laiko kol apsvarstė ir priėmė tą įstatymą. Rodos šventės nustatyti — ne toks jau sunkus daiktas. Kai kieno tikėjimas kam įsako švęsti — ir švęsk. Katalikas švenčia savo šventes, liuteronas savo, žydas savo, o valstybės šventės privalomos visiems piliečiams. Reikėjo laukti, kad Seimas neprivaisins per daug švenčių, nes ir kituose kraštuose valdžia ir žmonių atstovai rupinasi, kad nebutų per daug švenčių, ir kad nepriprastų tinginiai prie dykaduoniavimo. Pas mus išėjo kiek kitaip. Turime švęst ne tik sekmadienius, ne tik didesnes šventes, bet ir daug kitų. Išviso einant įstatymu per metus yra daugiau kaip 70 švęstinų dienų, t. y. beveik penktą dalį metų einant įstatymu turi nedirbti.

Pirma budavo, jei dirbi šventą dieną, na, tai atsakysi prieš Dievą, jeigu tuo savo darbu nepagerbi Dievą, o dabar tai už šventos dienos darbą apskrities viršininkas gali uždėti ligi 500 litų pabaudos. Ligi įstatymą išleidus katalikai švęsdavo savo šventes, žydai savo, liuteronai savo, o dabar, ar tu katalikas ar žydas, vistiek nevalia tau įstatymo nustatytomis šventomis dienomis dirbti, o jeigu dirbi, tai tave policija nubaus. Kiti mano, kad įvesdamas tokią tvarką įstatymas pataikaująs tinginiams ir tvirkinąs žmones. Girdėti, kad ir pats Žemaičių Vyskupas nepritarįąs švenčių skaičiaus dauginimui ir sakęs, kad katalikų bažnyčia nereikalaujanti, kad katalikų šventes švęstų ir kitų tikybų žmonės. Bet ką čia padarysi, kad Seime yra katalikesnių atstovų už patį Vyskupą, kurie, tur but, mano, kad kiekvieną netikėlį per prievartą gali įvesti į dangaus karalystę.

T. M.

(„Ukininko Balsas")

Kiek Amerika Prisiunčia Lietuvai Pinigų

Kredito Inspekcijos paskelbtomis žiniomis per 1924 m. Lietuvoj išmokėta Amerikos perlaidų iš viso apie 31½ mil. litų sumai.

Daugiausia perlaidų 1924 m. buvo persiųsta per akcinius bankus iš viso daugiau kaip 17,000.000 litų. Paskum gana žymi suma persiųsta per paštą, kuri siekia daugiau, kaip 8,000.000 litų. Likusios perlaidos persiųstos per bankines kontoras ar smulkaus kredito bankus ir jų centrus. Vadinasi, per paštą persiųsta pereitais metais pusė tiek, kiek per visus akcinius bankus. Įdomu pažymėti, kad perlaidos per paštą žymiai didėja. Šiais oficialiniais daviniais Lietuva iš Amerikos gauna kas mėnuo, bendrai skaitant, daugiau kaip po 2 mil. litų.

Be abejojimo, nereikia pamiršti, kad šios nurodytos perlaidų sumos nėra vien lietuvių amerikiečių siunčiamos. Tačiau negalima pamiršti ir kito labai svarbaus fakto, kad atsiųsti Lietuvon visi pinigai pereitais metais negalėjo į šias oficialines žinias patekti.

Pirmiausia čia nepažymėti tie pinigai, kurie įvežami iš Amerikos į Lietuvą pačių imigrantų. Taip pat negalėjo buti įtrauktos perlaidos, padarytos per Vokietijos ir Latvijos bankus, ir, pagaliau, negalėjo buti pažymėtos ir tos siunčiamos pinigų sumos, kurios ar tai laiškais ar laivakortėmis (šifkortėmis) atsiųstos į Lietuvą.

Tuo budu, reikia spėti, kad amerikiečiai pereitais metais Lietuvą parėmė finansiniu atžvilgiu bent 60,000.000 lt. sumai.

(„Liet. Žinios")

Čikagos Liet. Biznierių Balsas

Čikagos biznio žmonių privatis pasitarimas, įvykęs vietinio Lietuvos Konsulo iniciativa 1925 m. vasario mėn. 26 d. Fort Dearborn viešbutyje, svarstė klausimą: **kaip padidinti Lietuvos eksportą Amerikon,** ir išklausęs Lietuvos Konsulo p. P. Žadeikio pranešimą apie Lietuvos ekonominę padėtį ir jos prekybos santykius su Amerika bei matydamas, kad **Lietuvos eksportas Amerikon gali buti keleriopai padidintas,** užgyrė:

1. Kad Lietuvos visuomenė iš vienos pusės ir skaitlingi Amerikos lietuviai biznieriai iš antros pusės daugiau kreiptų domės į Lietuvos-Amerikos prekybos išvystimą iki aiškaus pastovumo.

2. Kad Čikagos įvairaus biznio žmonės, iš savo pusės, aktyviai prisidėtų prie Lietuvos eksporto Amerikon padauginimo, parinkdami iš savo tarpo veiklią **importo komisiją,** kuri nuodugniai ir nuolačiai tirtų Amerikos rinkos ypatybes bei importo apystovas ir, veikdama kontakte su Lietuvos Konsulatais, atatinkamai instruktuotų vietinius importininkus.

3. Kad amerikiečiai, interesuoti prekybos dalykais, atsilankydami Lietuvoje, pasistengtų užmegsti eksporto-importo prekybai reikalingus ryšius su Lietuvos Prekybos ir Pramonės Rumais, Lietuvos Kooperatyvų Sąjunga, Lietuvos Ukininkų Sąjunga arba ir jų skyriais, arba ir su valdžios ar minų organizacijų rekomenduotomis atskiromis firmomis.

4. Kad visuomenės organizacijų ir privačių asmenų iniciatyvai Lietuvos-Amerikos prekybos santykių srityje butų iš Lietuvos valdžios pusės teikiama visokeriopa parama, sudarant prekybos sutartį su Jung. Amerik. Valst. ir įvairius formalumus sumažinant iki minimumo.

5. Kad Lietuvos gamintojai, tarp kitko, labiau susidomėtų ta gamybos sritimi, kuri išimtinai eksporto tikslams tarnautų; pavyzdžiui, kad Lietuvoje butų suorganizuota komercijos pamatais:

a) garsiu savo dailumu Lietuvos lininių audimų gamyba kaimuose;

b) dailės pobudžio ir aukščiausios rųšies mezginių (juostų, takelių ir tt.) gamybą derinant tautinius piešinius bei spalvas savo nuožiura arba ir sulig užsakymo;

c) gintarų rinkimas ir toks jų išdirbinėjimas, kuris atatiktų užsienio rinkos savybėms.

d) grybų auginimas, džiovinimas ir slėgimas, pastarame atvėyje vartojant hermetiškai uždarytas dėžes;

e) medaus ir vaško gamybą;

f) brangaus kailio kaikurių miškinių žvėrių auginimo stotys; ir tt.

Be to, kad eksportavimas egaminto ar pusiaugamintų džio, žalių odų, nesortuotų rių ir ašutų, linų, sėmenų, etc. butų pakeistas tų prekių aukštesnios rušies dirbiniais, nes visi čia paminėti ir jiems panašųs produktai (nepamirštant pažymėti ant jų „Made in Lithuania") lengvai surastų rinką Amerikoje ir labai dėkingą kainą pelnytų.

6. Kad Lietuvos gamintojai, interesuoti eksportų prekyba į Ameriką, pasirupintų pristatinėti Lietuvos konsulatams Amerikoje savo gamybos pavyzdžius nurodant produktų kainas vietose, kad tokiu budu Amerikos vartotojai ir importininkai galėtų akyvai su jais susipažinti.

Pirm. **J. J. Hertmanavičius.**
Sekret. **V. M. Stulpinas.**

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS.

Kovo 1 d. sekmadienį 3 v. p. p. Kaune Liaudies namuose įvyko L. Šaulių sąjungos burių atstovų visuotinas suvažiavimas. Atidarė Sąjungos pirmininkas prof. L. Vailionis, pabrėždamas suvažiavimo svarbą, kartu reikšdamas džiaugsmo, kad turime klaipėdiečius, tik vilniečiai dar neturi progos čia atvykti.

Kovo 2 d., iš pat ryto iki pietų užėmė k-jų rinkimai. Scenoje šalia dviejų biustų: Kęstučio ir Gedimino užėmė vadovaujamą vietą išrinktieji prezidiuman: Telšių apskr. gydytojas d-ras Mikulskis pirmininku, klaipėdiškiai p. Vanagaitis ir p. Pieteraitis vice pirmininkais ir p. Bimba ir Šakelė sekretoriais.

Toliaus, visą likusią dienos dalį užėmė Centro Valdybos, Sąjungos viršininko kap. Klimaičio ir kontrolės komisijos pranešimai ir atsakymai į atstovų paklausimus. Upas įtemptas. Reikalai gyvai svarstomi. Vadinasi, suvažiuota gerų šaulių veikėjų.

Kovo 3 d. prasidėjo diskusijos del centro pranešimų. Palyginus su kitais suvažiavimais, šį kartą centro valdyba ir vadovybė susilaukė smarkios kritikos. Užsipulta, kad Vilniaus fondo pinigai aikvoti netiesioginiams tikslams avansų pavidale, kad nepalaikyta tinkamų ryšių su kitos pusės šauliais ir kad centro valdybos ir vadovybės buta neveiklios per ištisus metus, nors sąjungos darbui dirva plati ir tt.

P. Žmuidzinavičius pranešė suvažiavimui, kad jis išvažiuodamas Amerikon aukų rinkti, nuvežė amerikiečiams knygutę „Idėja ir darbas", kuriai dėka amerikiečių pasitikėjimas šauliais ir pritarimas buvo didelis, nes toj knygutėj buvo atskaita aukų, kurias aukojo užjurio broliai. Jam centras pažadėjęs ir toliau tokias atskaitas duoti. Tačiau centras jokios apyskaitos nepadarė ir net viešos padėkos nepareiškė.

Suvažiavimas priėmė tokią rezoliuciją:

IV L. Šaulių S-gos burių atstovų suvažiavimas, išklausęs buvusio šaulių atstovo Amerikoje A. Žmuidzinavičiaus pasveikinimą ir pranešimą apie Amerikos lietuvių didelį prielankumą šauliams, širdingai sveikina visus Amerikos lietuvius ir ypatingai šaulių rėmėjus, reiškia jiems didžios pagarbos ir nuoširdžiai dėkoja už taip gausų sąjungos rėmimą vykdant jai svarbius Tėvynės vadavimo uždavinius.

Į Centro valdybą išrinkti: J. Bruvelaitis, dail. A. Žmuidzinavičius, gen. Nagevičius, prof. Leonas, L. Vailionis, J. Vanagaitis, A. Graurogkas, Dr. Staugaitis, A. Marcinkevičius, M. Šalčius, Kvieska, kun. Krupavičius ir kandidatais: M. Petrauskas, Z. Toliušis, Mikelkevičius, M. Sleževičius, J. Kalnėnas, V. Daudzvardas, J. Kardelis, Dagelis, Žalkauskas, Marčiulionis, Šilingas ir Raulinaitis.

Suvažiavimas baigėsi Tautos himnu. Visi pakeltu upu išsiskirstė.

Šaulių Sąjungos V-bos Prezidiumas.

Š. S. V-bos prezidiuman išrinkta:

Pirmininku M. Šalčius; jis ir „Trimito" Redaktorius. Vice pirmin. Prof. Vailionis. Sekretorius Vincas Kvieska. Iždininkas p. Marcinkevičius. Taut. kulturos prižiurėtojas dail. Žmuidzinavičius.

(Sutrump. iš „L. Ž.")

STRAIPSNIS 119.

Kas Yra Pasaldintas Kondensuotas Pienas?

Šviežias, grynas, su visa smetona, — tai yra pienas gaunamas iš karvių del padarymo Eagle Brand Pieno. Karvės yra egzaminuojamos, o pieninės inspektuojamos reguliariškai veterinorių. Kondensaunės pastatytos netoli pieninių, taip, kad gauna šviežią pieną tik ką sumelžtą.

Iš kiekvieno keno šviežio pieno dastatomo į kondensaunę yra paimama pavyzdis ir tuoj ištiriamas ekspertų, kad suradus mažiausį nukrypimą nuo tobulumo saiko.

Perėjęs inspekciją, pienas dabar yra supilamas į šildymo šulinius, kur jis sumaišomas su grynu cukrumi, pridedamu del išlaikymo. Visą mišinį tada lieja į beorinius puodus, ir nuo čia iki supilimo į kenus, pienas neprieina prie oro, ir todel negauna bakterijų nei oksiduotės. Šituo budu auklėjimo ir stiprinimo savybės, esančios piene, nedingsta ir šviežias pienas yra sumaišomas su grynu cukrumi.

Kenelį į kuriuos Eagle Pienas yra supilamas, padirbami Bordeno kondensaunės ir ištiriami beorinėse apystovose del mažiausių netobulumų. Tobuli kenai paskui yra sterilizuojami prie 700 laipsnių F., taip, kad gaunama absoliutiškai be bakterijų indas.

Pieną įpylus, kenai užlipinami tam tikru budu, kuris nereikalauja klijų.

Atmink, kad penint Eagle Brand Pieną kudikiams absoliutiškai reikalinga viską turėti griežtoje švaroje. Taipgi ir atidarius keną, reikia jį uždengti puodeliu ir laikyti švarioje, vėsioje vietoje, ir apsaugoti jį nuo dulkių, musių ir tam panašiai.

Kad išlaikius tikrą mierą, reikalinga rupestingai pieną saikuoti. Eagle Brand Pieną visados pilk iš keno į šaukštą, iki briaunų, bet kad pienas nebėgtų iš šaukšto. Suprasi kad įkišant šaukštą į keną negausi užganėdinančio nusaikavimo, nes dalis pieno bus prilipus prie šaukšto sienėlių. Pamokinimai sako, kad reikia imti tiek ir tiek šaukštų prie tiek ir tiek uncijų vandens. Na, o jei bus prilipę pieno, tai negalėsi tikrai nusaikuoti pagal pamokinimą.

Nedapenėjimas.

Dažniausia kudikiai yra perpenimi, negu nedapenimi, bet jei vaikutis verkia atėmus bonkutę, arba prieš padavimą sekančiu sykiu, tai reikia kasdien didinti mišinio stiprumą iki kudikis bus patenkintas.

Perspėjimas.

Jei kudikis neramiai miega, vemia dažnai, arba turi liuosus vidurėlius, tas rodo, kad jam perdaug maisto duodama, arba per dažnai, arba kad jo maistas stipresnis, negu jis gali suvirškinti. Jei vaikas žindomas, tai reikia pailginti penėjimo tarpą iki keturių valandų. Del kudikių, kurie penimi iš bonkos, reikia per pus sumažinti, duodamą kiekį, iki viskas atsitaisys. Jei tas negelbsti tuoj šaukis daktaro.

Skaitykit šiuos straipsnius kas savaitę ir pasidėkit ateičiai.

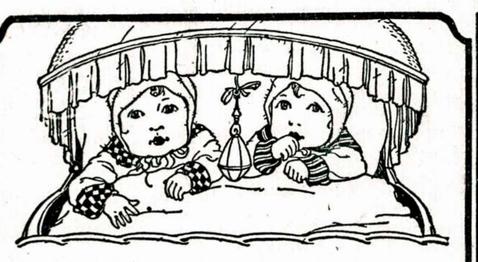

Nuo 1857 trys gentkartės kūdikių laimingai išaugo šituo laiko išbandytu kūdikių maistu.

Jei pasiūsite šį apgarsinimą į The Borden Company, Borden Building, New York, jie pasakys jūsų kalboje, kaip penėti jūsų kūdikį su Eagle Pienu.

Gydytojų Rekomenduojamas

12

Reikalaukit Musų 1925 Metų Knygų Katalogo.

"DIRVA"

Mokslo, Literaturos ir Politikos Savaitraštis

Išeina Penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visuomenės laikraštis.

Prenumerata metams ---------- **$2.00**
Lietuvon metams ---------- **$3.00**
Pusei metų pusė kainos.

„D I R V A"

3352 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

„Dirvos" Agentura Siunčia Pinigus į Lietuvą ir Partraukia Gimines į Ameriką.

VARPAS

SAVAITINIS VISUOMENĖS, POLITIKOS, LITERATUROS IR MOKSLO LAIKRAŠTIS, EINA KAS ŠEŠTADIENIS.

Kaina metams Jung. Valstybėse $2.00
Pusei metų ---------- **1.00**
Užsieny ir Lietuvoj metams ---- **3.00**
Pusei metų ---------- **1.50**

„Varpas" yra laisvos ir pažangiosios minties laikraštis, teisingai nušviečia pasaulinę ir ypatingai Amerikos politiką, paduoda daug žinių iš Lietuvos ir tvirtai stovi už nepriklausomos, laisvos ir demokratingos Lietuvos ir Lietuvių reikalus.

Jei nori gerų ir teisingų žinių, užsirašyk „Varpą". Siųsk pinigus šituo adresu:

„V A R P A S",
3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.

KOSULYS

yra vien simptomas ir gali uzeiti bent kokiame laike. Tokiame atvėjyje

Severa's Cough Balsam

suteiks greitą palengvinimą, Tatai yra lengvas budas apsisaugojimui nuo daugelio pavojingų ligų.

Kainos: 25 ct. ir 50 ct.

Gaunamas pas jusų aptiekorių.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

SKAUSMAI! KUR?

Del Ramatiško Gėlimo: Pridėkit ŽMIJEČNIKO ant skaudančios vietos ir apturėsit stebuklingą pasekmę.

Del Nerviško Galvos Skaudėjimo ir Neuralgijos Skausmų į Galvą: Pripilkit biskį ŽMIJEČNIKO ant delno rankos ir su kvapu įtraukit per nosį tą garą. Teipat skaudančias vietas gerai išbraukykit su Žmiječniku.

Del Skausmų į Šonus, Krutinėj, Pečiuose paeinančių nuo sunkaus darbo arba kėlimo, arba nuo šalčio, keli išbraukymai ŽMIJEČNIKO visą skausmą prašalins.

Del pailsintų, skausmo ir gėlimo muskulų arba gyslų gerai isibraukykit skaudančias vietas eidamas gult. O ant rytojaus reikalautos pasekmės bus apturėta.

ŽMIJEČNIKO SUDĖTINIAI yra geriausi Kemikalai nuo apsaugojimo ant svieto del apsaugojimo savęs nuo užsikrėtimo paeinančių nuo įpiovimų ir įdrėskimų.

Vartotas per visuomenę per 30 metų suvirš. Nejokis Bandymas — Pripažintas braukylas (Linimentas) per visą svietą.

Prekės 35c., 65c. ir $1.25.

Rašykit del musų knygutės apie gyduoles ir kaip jas vartot.

ALBERT G. GROBLEWSKI & CO.,
Dept. T, Plymouth, Pa.

Telegrafinės Pinigų Perlaidos 50 Centu

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS.

Sulig greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų	$11.25	400 litų	$42.50	700 litų	$73.25
200 litų	21.50	500 litų	52.75	800 litų	83.50
300 litų	32.00	600 litų	63.00	900 litų	93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo:

Naujienos,

1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

DABAR UŽSIRAŠYK

"AMERIKOS LIETUVĮ"

Amerikos Lietuvis, sąvaitinis laikraštis ramių pasiskaitymų, naudingų moksliškų straipsnelių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykit dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėt Amerikos Lietuvį pardavinėt knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokit taip:

"AMERIKOS LIETUVIS"
14 VERNON St., WORCESTER, MASS.

"VILNIS"

LIETUVIŲ DARBININKŲ DU-SYK SAVAITINIS LAIKRAŠTIS.
8 PUSLAPIŲ.
Išeina Utarninkais ir Pėtnyčiomis.

VILNIS turi savo korespondentus LIETUVOJ IR RUSIJOJ, suteikia teisingas žinias iš Amerikos ir viso pasaulio nuotikių.

Vieną numerį pažiurėjimui siunčiame veltui.

VILNIES prenumeratos kaina Amerikoj: metams $3.00; pusei metų $1.75; Chicagoj ir užrubežyj, metams $3.50; pusei metų $2.00.

V I L N I S,
3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois.

$4.00

VARGDIENIAI. Aprašoma visi žiaurumai kaip Lietuvoje baudžiavos laiku buvo lietuviai kankinami. Kaina ---------- 75c.

$4.00

MOTERIS,

Jos gyvenimas ir paslaptys

(kiekvienam turi buti žinotina).

Kaina 75c.

„VIENYBĖ"

EINA TRIS KART SAVAITĖJE.

DOLERIS YRA DOLERIS

Kuris taupina centą, tas turi ir dolerį. „VIENYBĖ" suteikia didelę progą sutaupyti kiekvienam dolerį ir kartu duoda progą įsigyti tas knygas, kurių kitur nėra galima gauti.

„VIENYBĖ" eina tris kartus į savaitę ir kainuoja metams Amerikoje $4.00; į Lietuvą ir kitas šalis $5.00.

„VIENYBĖ" yra išauklėjusi visas Amerikos pažangiąsias organizacijas ir „VIENYBĘ" žmonės vadina „Liaudies Universitetu", nes joje telpa įžymųs mokslo, politikos ir visuomenės gyvenimo straipsniai ir žinios.

„VIENYBĘ" kas užsirašys ant metų ir prisiųs $4.00, tas gaus bile iš čia pridėtų klėtkialių pasirinktas knygas. Ši proga neilgam. Norinti įsigyti gerų knygų pasiskubinkite užsirašyti „Vienybę".

„VIENYBĖ" užlaiko didžiausį Amerikoje knygyną. Reikalaukite Kataliogą prisiųsdami 2 centų stempoms. Taipgi pas mus galima gauti įvairių dainų su gaidom, solo, duetam, kvartetam ir choram.

„VIENYBĖ" užlaiko Agenturą ir persiunčia į Lietuvą ir visas šalis pinigus greitai ir saugiai. „VIENYBĖ" parduoda laivakortes keliaujantiems į Lietuvą.

V I E N Y B Ė,
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

KUPRELIS.

Šių dienų vaizdelis. Kaip Kuprelį pamylėjo mergina, o gudas jam pakepė blyną.
Kaina $1.00.

„Vienybės" įgaliotinis A. B. Stankus lankosi vakarinėse valstijose užrašydamas laikraštį.

$4.00

TVARDAUCKAS. Kaip mokslinčius Tvardauckas keliavo po PEKLĄ ir ką jis ten matė? Kaina ---------- 75c.

$4.00

Rengia Lietuvą Vatikano Vergijon

(Tąsa nuo 1 pusl.)

gali matyti, kiek Lietuvos kunigams ir dabartiniams valdonams rupi Lietuvos valstybė ir jos žmonių labas. Aišku, kad einama prie to, kad pavertus Lietuvą išimtinai vienu vienuolynu, užkraunant jos gyventojams nepakeliamą mokesnių naštą Vatikano reikalams ir užlaikymui jo tarnų Lietuvoje. Milžiniški Lietuvos žemės plotai, bažnyčios, tukstančiai namų ir kiti turtai pavedami Romos nuosavybėn ir Lietuvos įstatymai neturi jurisdikcijos šitų turtų valdyme. Visas dvasininkų luomas pastatomas aukščiau valstybės įstatymų ir jie padaromi neliečiamais, nežiurint kokius prasikaltimus jie darytų prieš Lietuvos valstybę. Dvasiškija gali traukti teisman kiekvieną pilietį, kuriam tik galės primesti „bažnyčios niekinimą", o bažnyčios ir tikybos niekinimu kunigai vadina kiekvieną žodį, kuris liečia kunigų blogus darbus, tuo tarpu niekas negalės dvasiškių traukti teisman be vyskupo žinios ir leidimo. Stačiai rengiamasi Lietuvą įkišti į Romos jungą ir dar tokį jungą, kad Lietuvos žmonės negalės nei atsikvėpti. Net Lietuvos kariuomenė pavedama Romos kontrolėn!..

Akyvaizdoje šito aiškaus fakto, ar galima stebėtis, kad net jezuitas Zecchini nustebo perskaitęs šitą projektą? Pagaliau, ar galima stebėtis, kad Vatikanas varo prieš Lietuvą lenkišką politiką ir stengiasi Lietuvą priversti susidėt su Lenkija? Ant galo, ar galima norėti, kad šito projekto autoriai tinkamai reaguotų į Vatikano lenkiškus žygius prieš Lietuvą? Ir nelaiminga musų Lietuva, kad ji pateko klerikalų diktaturos vergijon. Prieš mus stovi rusčios Lietuvai dienos... Visa tauta privalo budėti!

KAUNO DIPLOMATAS.
Kaunas, 1925—3—24.

VIETINES ŽINIOS

K. Šimonies Paveikslų Paroda.

Nesenai atvykęs iš Lietuvos Amerikos lietuviams plačiai žinomas dainininkas Pr. Rimkus atsivežė vieno žymiausių Lietuvos artistų — K. Šimonies nemaža paveikslų. Pastariomis dienomis sugrįžęs Brooklynan p. Rimkus surengė šių paveikslų parodą, kuri prasidėjo balandžio 14 d. ir baigsis bal. 19 d., 1925 m., kun. Remeikos parapijos salėje, kertė Roebling ir So. 4-th gatvių, Brooklyne.

Šita paveikslų paroda yra tikrai įdomi ir verta aplankyti kiekvienam apšviestam lietuviui, nes p. Šimonis yra begalo įdomus savo puikiais kuriniais. Todel nepamirškite kiekvienas šios puikios parodos atlankyti ir pasigėrėti Lietuvos meno kuriniais. Ši paroda yra pirmutinė Brooklyno lietuvių istorijoj! Kožnas Šimonio paveikslas lyg gyvas kalbėte kalba į žiurėtoją, o ypač šie: Lietuvos Ruomuva senovės Liet. šventykla, Saulės žaismas girioje, Lietuvos kryžiai, Gėlės, Kristus tyruose ir daugelis kitų. Paroda atdara nuo 5 iki 10 val. vakare. Subatoj ir Nedėlioj — nuo 1 iki 10 val. vakare.

Rengėjų draugas.

M. W. Bush Anglų Spaudoje.

New Yorko didžiulis dienraštis „The World" savo laidoje balandžio 8 d. plačiai aprašo Pennsylvania Exchange Banko vice-prezidentą ir užsienių skyriaus vedėją p. M. W. Bush (Bučinską). Laikraščio reporteris pasikalbėjęs su p. Bush aprašo jo gyvenimą. Jung. Valst. ir nurodo jį kaipo pavizdį, kad tik taupumo ir pasiryžimo keliu einant galima susikurti savo senatvei lengvesnį gyvenimą. Čionai pažymi ir smulkmeniškai nupasakoja, kaip p. Bush atvyko į Jung. Valst. 1888 m., budamas vos 16 metų amžiaus ir pradėjo dirbti kriaučių šapoje už 5 dol. į mėnesį, o šiandien jis yra jau vice-prezidentu banko, kuris turi viršaus 2 mil. dol. apyvartos kapitalą.

Šitokį lietuvių aprašymai anglų spaudoje tikrai yra lietuviams pasididžiavimu ir kiekvienam gali buti pavizdžiu, kad taupumo ir pasiryžimo keliu einant galima pasiekti pasisekimo medžiaginiam gyvenime. Man smagu minėti šitas faktas dar ir delto, kad p. Bush-Bučinskas buvo per ilgus metus ir šiandien yra SLA. nariu.

Reporteris.

Dar Apie „Margučių Vakarėlį".

Visi TMD. 3-čios kuopos nariai, ir abelnai publika, tėmykit mus rengiamą „Margučių Vakarėlį". Aš pastebėjau, kad mųs šis rengiamas vakarėlis labai mėtomas ir vis klaidingai pranešama.

Vietinių laikraščių buvo pranešta, kad Margučių Vakarienė bus svetainėje Knapp Mansion. Tas klaida. Musų vakarėlis tikrai įvyks 26 balandžio **„Vienybės" Svetainėje.** Tą tėmykit, nes rengėjai labai stropiai darbuojasi ir bus labai smarkus vakarėlis.

K. Širvydienė,
TMD. Narė.

Našlaičių Naudai Balius.

Moterų Gl. Draugijos rengiamas balius 6 d. gegužio, Knapp Mansion svetainėje. Tas rengiama našlaičių naudai, kaip ir kas metas gegužio mėnesį L. M. G. D. rengia del našlaičių. Taigi visi tėmykit ir užsirašykit savo kalendoriuose, kad nepamirštumet, ir kad kitos draugijos neparengtumet ant virš minėtų dienų kokių parengimų.

K. Širvydienė,
L. M. G. D. Pirm.

Atsilankė Redakcijoje.

Balandžio 13 d. atsilankė „Tėvynės" Redakcijon p. G. J. Gegužis iš Boston, Mass. — „Keleivio" leidėjas. P-as Gegužis su draugais savo automobiliu buvo išvykę pasivažinėti per Velykas, tad grįždami namo per New Yorką aplankė ir SLA. įstaigą.

Įvairios New Yorko Žinutės.

— **Apie 200,000 New Yorko** namų elevatorių operatorių, inžinierių, pečkurių ir kitų patarnautojų rengiasi streikuoti. Reikalauja trumpesnių darbo valandų ir pakėlimo mokesties. Jei jų reikalavimai nebus išpildyti, tai apskelbs streiką.

— **New Yorko „taksikiabus"** jau pradėjo kontroliuoti Policijos Departamentas, nes majoras Hylan pasirašė įstatymą tuo reikalu. Šito įstatymo įvedimas sukėlė nemažo nepasitenkinimo iš pusės vežėjų. Sakoma vežėjai organizuojasi į uniją, kad kovojus prieš šį įstatymą.

— **Pereitais metais** New Yorke nubausta net 22,481 asmuo peržengusieji sanitariškumo taisykles viešame gyvenime. Teisman patraukti Sveikatos Departamento valdininkų ir sumokėję piniginių pabaudų 103,217 dol. sumoje.

Senas amžius, ypatingai pagarbos sulaukęs, turi savyje tokį svarbų autoritetą, kad jis yra daug vertesnis, negu visi jaunystės smagumai.

Iš Lietuvos Laikraščiu

NUSIKALTIMAI LIETUVOJE.

1924 metais Lietuvoje padaryta 1,023 įvairių nusikaltimų. Skirstant rušimis nusikaltimai šiokie: plėšimų — 33, užmušimų — 8, vagysčių iš butų — 358, arkliavagysčių, vagysčių iš sandėlių ir vagonų — 26, vagysčių iš krautuvių — 185, įvairių smulkių vagysčių — 338, padegimų — 5 ir kt. Daugiausia nusikaltimų padaryta vasario, liepos, rugpiučio, rugsėjo ir spalių mėnesiais, mažiausia — kovo mėnesį.

Praėjusiais metais policijos buvo suimta 1,138 nusikaltėlių, kurių plėšikų — 47, žmogžudžių — 7, arkliavagių — 35, padegėjų — 3, dezertyvų — 8, pabėgusių kalinių — 10, vagių — 750 ir kt.

LIETUVOS ARKLIŲ IŠVEŽIMAS.

Laikraščių žiniomis, per paskutinius 2 mėn. iš Lietuvos per Liepojų pasiųsta užsienin 1,125 arkliai.

Tel. Empire 7365
Dr. F. MATULAITIS,
322 Holbrook Ave.,
DETROIT, MICH.
Valandos:
12—2 p. m. ir 6—8 p. m.
Ultravioletinė šviesa. Diathermia.

NUO PRASTO MIEGOJIMO IR JAUTIMO NUVARGUSIU IŠ RYTO.

Štai yra gyduolė kurią vartoja tukstančiai žmonių su dideliu pasisekimu. Nedaro skirtumo kiek skirtingų gyduolių jųs esate vartoję be jokio pasisekimo, šios vienos gyduolės nustebins jumis. Jos turi veikti ir jums tai nieko nekainuos. Pabandykite jas keletą dienų ir jųs nusistebėsite, kaip greitai jųs pradėsite jaustis geresnis ir sveikesnis. Jos budavoja raudoną kraują, stiprius nuolatinius nervus ir suteikia jums ambiciją, pep, punch ir energiją. Jos prašalina skaudėjimą iš raumenų, galvos skaudėjimą, apsivėlusį liežupį, negerą burnos kvapsnį ir užkietėjimą vidurių. Jos yra puikios nuo nevirškinimo ir raugėjimo po valgio ir suteikia gerą pagalbą atsitikimuose puslės nesveikumų ir nuolatinio šlapinimosi.

Jei jųs nesijaučiate gerai jųs esate sau skolingas, kad pabandžius šias gyduoles. Jos vadinasi Nuga-Tone. Eikite pas savo aptiekorių ir parsineškite vieną butelį. Vartokite keletą dienų ir jeigu jųs nebusite užganėdintas ir neturėsite pasekmių, nuneškite likusias pakely kur jųs pirkote ir gaukite savo pinigus atgal. Išdirbėjai Nuga-Tone nori visus vartotojus užganėdinti. Todel jie garantuoja Nuga-Tone ir įsako aptiekoriams, kad jie grąžintų jusų pinigus, jei jos nepagelbsti, kaip jųs tikėjotės.

Rekomenduojamos, garantuojamos ir pardavinėjamos pas visus aptiekorius.

NAUJAS IŠRADIMAS
DEKSNIO GALINGA MOSTIS
Gydo, Reumatizma, Ranku, Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju, tirpima. Dusuli, Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).
Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai.
Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.
Kaina 75 centai, $1.50 ir $3.00, ir 10 centu extra už persiuntima.
Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.
Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

BALTIJOS AMERIKOS LINIJA
Sekanti išplaukimai iš New York
S. S. LITUANIA ... Balandžio 28
S. S. ESTONIA ..... Gegužės 19
Į Klaipėdą visu keliu vandeniu 3-čia kliasa $107; 2-ra $132.50
Į Klaipėdą ir atgal — $181
Užčėdysit $44.50 apsimokant abi pusi
Visada atsiminkit, kad B. A. L. nuveža jumis didžiuoju laivu tiesiog į Baltijos Jurių Portą (visai netoli Klaipėdos), iš kur be kliučių, vargo ir laukimo toliau gražiu laivu keliausit ir į pusparį Klaipėdon atvyksit.
Kreipkitės:
BALTIC AMERICAN LINE,
9 Broadway, New York,
ar prie savo agentų.

S. BARZDAITIS
Lietuvis namų budavotojas.
536 South Canal St.,
R. F. D. 2,
Newton Falls, Ohio.

NGL
NORTH GERMAN LLOYD
LAIVAKORTES Į ABI PUSI NUPIGINTOS
Į Lietuvą Per Bremen'ą
Trečia kliasa tiktai kajutos.
Nepiliečiai grįžtanti bėgy 12 mėnesių prieplaukoje neturės jokių kėblumų.
32 Broadway, New York, arba bile vietos agento

Lai PAIN-EXPELLERIS Praveja Skausmus!
Trinkite greitai taip, kad šis stebėtinas linimentas persisunktų per odą į pat tą vietą, iš kur pacina nesmagumai.
Pain-Expelleris palengvina kraujo sukepimą ir atsteigia normalį kraujo tekėjimą gįslomis.
35c ir 70c vaistinėse. Tėmykite, kad butų Inkaro vaizbaženklis ant pakelio.
F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

LIETUVON

NAUJAI NUPIGINTOS KAINOS Į ABI PUSI.
Trečioje kliasoje sulig laivo į Kauną ir atgal nuo $203 iki $215
GERA NAUJIENA. Naujas Suv. Valst. įstatymas pavelija atlankyti Tėvynę ir buti metus, paskui be kliučių grįžti Amerikon nežiurint kvotos.
Musų dideli laivai milžinai, kaip **MAJESTIC**, didžiausias pasauly, **OLYMPIC, LAPLAND, PITTSBURGH**, etc. siulo greitą kelionę į **Cherbourg, Southampton, Antwerp**
Daug laivų išplaukia kas savaitė.
Visi musų 3-čios klesos keleiviai gauna atskirus kambarius dviems, keturiems ar šešiems žmonėms. Patogumai, puikus maistas ir mandagumas.
Kreipkitės prie mus vietinių agentų arba
WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
No. 1 Broadway, New York.

Vienas iš saugiausių ir geriausių Bankų Pittsburgh, Pa., tai yra ALL NATION DEPOSIT BANK. Priima pinigus ant pačėdumo ir moka 4 nuošimtį. Taipgi siunčia pinigus į visą pasaulį greitai ir saugiai.
Minėto Banko užrubežinis skyrius P. V. Obiecunas and Co. Parduoda laivakortes ant visokių linijų į Lietuvą ir iš Lietuvos ant greičiausių laivų.
Kreipkitės pas mumi su laiškais šiuo adresu:
ALL NATIONS DEPOSIT BANK,
12-th and Carson Street, Pittsburgh, Pa.

VIEŠASAI NOTARAS
Darau visokiuose reikaluose legalius dokumentus, daviernastis (įgaliojimus), pasportus piliečiams ir nepiliečiams, iš Lietuvos giminių partraukimui **„Affidavit of Support"**, pirkimo ir pardavimo aktus, kaslink nuosavybės Lietuvoje, arba dalių ir žemės pavedimo laikinai ir parduotinai, ir kitokius dokumentus.
Esu įsiregistravęs Lietuvos Atstovybėje Washington, D. C. ir pas Lietuvos Konsulį, New York, N. Y.
Viską atlieku be jokių sutrukdymų, greitai, teisingai ir pigiai.
Reikale kreipkitės šiuomi adresu:
A. B. STRIMAITIS,
G. P. O. L. BOX 127, NEW YORK, N. Y.

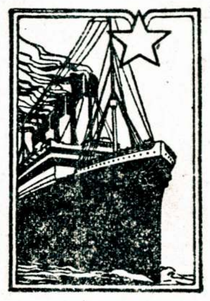
JUOZAS AMBRAZIEJUS AGENTURA
Parduodame laivakortes į Lietuvą ir atgal, padarome dokumentus sugrįžimui ir pasportus. Siunčiame pinigus į visas šalis greitai ir žemiausiu dienos kursu. Kreipkitės:
168 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. Greenpoint 5975. SLA. Narys.

Puikus plaukai turėtų buti kiekvienos moteries pasididžiavimo turtu, bet pleiskanos ir naikinimo darbas eina ranka rankon.
Ruffles
yra pleiskanų mirtinuoju priešu.
Prižiurėkit gerai savo plaukus ir galvos odą pirm, negu tie paslaptingi parazitai pakirs plaukų šaknis, apdengs jusų galvos odą nešvariomis baltomis lupynomis, kas bus priežastimi jusų plaukų slinkimo.
Pirkite bonką Ruffles už 65c pas savo vaistininką šiandien, arba 75c tiesiog per paštą iš laboratorijos.
F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

PASINAUDOK AUKSINE PROGA
UŽ DU DOLERIUS IR PUSĘ GAUSI KETURIS DOLERIUS.
Skaityk atydžiai:
Kas prisiųs du dolerius ir pusę su šiuom skelbimu, tas gaus per metą laiko laikraštį „SANDARĄ" vertės už $2.50
Gaus Knygoms:
Knygą **Amerikiečiai Lietuvoje**, vertės už 25
Knygą **Apysakymėliai iš Gyvulių Gyvenimo** 35
Knygą **Muzikos Žodynėlis** 25
Knygą **Trakoma** arba **Saugokite Akis Prie Šviesos** 20
Knygą **Novelis.** Graži apysaka 15
Knygą **Žmonių Ligos.** Labai gera moksliška knyga .. 15
Knygą **Ciceliai.** Pasakos pamokinančios gyvenime .. 15
Visos knygos su pažymėtomis kainomis yra du kart vertesnės, kas jas gaus tas džiaugsis ir patars savo draugams jas įsigyti. Nelauk ilgai, iškirpk šitą skelbimą ir įdėjęs į konvertą su money orderiu ar čekiu siųsk šiuom antrašu:
S A N D A R A,
327 E. Street, Boston 27, Mass.

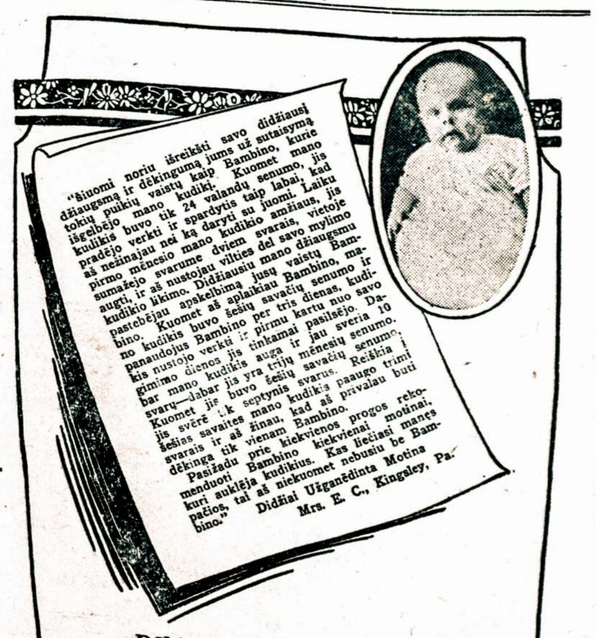

Dėkingos Motinos Liudymas
Aukščiau pacituotas laiškas kalba pats už save. Jis yra tik vienu iš daugelio laisvanoriai mums siunčiamų pranešimų, liudijant apie linksmus davinius, gautus naudojant Bambino nuo vidurių užkietėjimo, vidurių dieglio, viduriavimo (diarrhoea).
Bambino pavyzdis ir Dr. Richterio Knyga Motinoms bus pasiųsta dykai kiekvienam, kas tik pareikalaus. Bambino parsiduoda visose vaistinėse po 35c bonka, arba galima gauti tiesiai iš laboratorijos.
F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts., Brooklyn N. Y.

Biznieriams Geriausias Pelnas Garsintis „TĖVYNĖJE".

SLA. PILDOMOSIOS TARYBOS IR KOMISIJU ADRESAI.

Pildomoji Taryba:

Prezidentas — St. Gegužis, Mahanoy City, Pa.
Vice-Prez. — V. Kamarauskas, 177 Slocum St., Edwardsville, Pa.
Sekretorė — P. Jurgeliutė, 307 W. 30-th St., New York, N. Y.
Iždininkas — T. Paukštis, 13 Mill St., Pittston, Pa.
Iždo Glob. — J. M. Danielius, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Iždo Glob. — M. A. Raginskas, Box 144, Plymouth, Pa.
Dr.-Kvot. — Dr. E. G. Klimas, 2538 E. Allegheny Ave. Philadelphia, Pa.

Kontrolės Komisija:

J. W. Liutas, 45 Broadway, c/o U. S. Lines, New York, N. Y.
B. Saloveičikas, 121 Farmington Ave. New Britain, Conn.
K. Strumskis, Box 324, Brooklyn, N. Y.

Apšvietos Komisija:

Pr. Bajoras, 417 E. 25-th St., Brooklyn, N. Y.
Dr. A. Montvidas, 25 E. Washington St. Chicago, Ill.
J. O. Širvydas, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Įstatų Komisija:

K. Jurgelionis, 3335 So. Halsted St., Chicago, Ill.
K. Gugis, 3323 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Z. Puišiutė-Šalnienė, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Finansų Komisija:

J. S. Lopatto, Coal Exchange Bldg., Wilkes Barre, Pa.
A. F. Bredickas, Shenandoah Trust Co., Shenandoah, Pa.
A. Mikalauskas, 125 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Sveikatos Komisija:

Dr. I. B. Bronušas, 3037 O'Donnell St. Baltimore, Md.
Dr. S. Biežis, 3114 W. 42-nd St., Chicago, Ill.
Dr. A. J. Karalius, 3303 S. Morgan St., Chicago, Ill.

Labdarybės Komisija:

P. Jurgeliutė, 307 W. 30-th St., New York, N. Y.
M. Baldauskiutė, 60 Third St., Wyoming, Pa.
P. Balickienė, 1804 W. 64-th St. Chicago, Ill.

Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisija:

F. Živatas, 1823 N. Main St., Scranton, Pa.
J. M. Buchinskas, 76 Glenwood Ave., Binghamton, N. Y.
S. Bakanas, 149 Moultrie St., Pittsburgh, Pa.

VISI SLA. NARIAI IR NARĖS REMKITE TUOS BIZNIERIUS KURIE GARSINASI „TĖVYNĖJE."